Librairie, Papeterie NICOLAOS G. VIGOPOULOS, Salonique

Αἰμ. Ἐμ. Λου

Περὶ [illegible]

Βιβλιάριον ὑπομνημάτων [illegible]

2.

Ο ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΟΣ

Μὲ τοῦ νοῦ τῆς φτεροῦγες πετάει
Στῶν ὀνείρων τὴ χώρα γλυκὰ
Καὶ μὲ θάμβος ἐκεῖ ἀντικρύζει
Τὴ σβυστή του στὸν κόσμο χαρά...

Καὶ ὁλόχρυσα κτίζει παλάτια
Στοῦ αἰθέρος, μαζή της, τὰ πλάτεια,
Τῆς ἀγάπης τρυγᾷ τὸν καρπό...

Ἄχ! κιαυτὸς θὰ ξυπνήση, τί κρίμα!
Θὰ βρεθῆ ζωντανὸς μέσ' στὸ μνῆμα
Μές τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν πικρό.

Αἰμ. Ἐλευθεριάδης

ὁ φίλος, Πεύνλεμ.
Ἀθῆναι 1 Ιανουαρ. 1907

Ἰνδικ...
ὑλάνῃ. διακρίνονται δὲ εἰς δύο εἴδη τοὺς Ἀφρικανικοὺς καὶ τοὺς Ἀσιατικοὺς ἢ Ἰνδικούς. Οἱ πρῶτοι εἶνε μεγαλείτεροι ἔχοντες ὕψος πολλάκις 4 μέτρων. μῆκος τοῦ σώματος 5 μ. καὶ μῆκος τῆς προβοσκῖδος 2,50 μ. Βάρος ἔχουσι περὶ τὰς 6000 χιλιογρ. κεφαλὴν πεπλατισμένην, ἰσχυροὺς χαυλιόδοντας, ὦτα πεπλατισμένα. μεγαλείτερα τῆς κεφαλῆς καὶ σχεδὸν ἀκίνητα· ζῶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς, εἶνε δὲ ἀγριώτατοι καὶ θηρεύονται χάριν τῶν χαυλιοδόντων αὐτῶν. Οἱ ἰνδικοὶ εἶνε μικρότεροι, ἔχουσι κεφαλὴν ὑψηλήν, ὦτα μικρότερα, τιθασσεύονται εὐκόλως, εἰς τούτους δὲ ἀποδίδονται ὅλα τὰ περὶ ἐλεφάντων γραφόμενα, περὶ ὀξυνοίας, εὐγνωμοσύνης, ἐκδικητικότητος κτλ.

Ἐλέφαντες χρησιμοποιοῦ

3, β

Τόμος Πρώτος.

Μαΐος 1906.

Δημ. Σεμερτζιάδη

2.

Mauritius
May 1906

«Φάρος της Θεσσαλονίκης», Πέμπτη 15 Απριλίου 1904.

Ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει τοῦ φίλου Ρωβέρτου εἰς Ἀθήνας.

Ρ έον τὸ κῦμα μακρὰν σὲ πηγαίνει
Ο πως σὲ δείξῃ τὴν γῆν Παραδείσου.
Β αίνει γοργὸς ὁ ἀτμὸς, καὶ γλυκαίνει
Ε αρος ζέφυρος τὴν ψυχήν σου.
Ρ έον τὸ κῦμα, μακρὰν σὲ πηγαίνει
Τ ώρα εἰς μέρη εὐώδη Ἡλίου,
Ο μως ναὶ ! ξέρε, καρδιὰν πῶς εὐφραίνει
Σ όλη τὴ κτίσι ἡ γῆ τῆς πατρίου !

Θ)νίκη Μάρτιος 1904.

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει του.

Ρ αδινὸς ὅπου φωτίζει Ἥλιος γῆν [εὐδαιμονίας,
Ο που ὑπὸ οὐρανοὺς ὡραίους φύωνται [μυρσίνης κλῶνες,
Β ῆμα ἔχεις κάμῃ ἕνα, κεῖδες τόπους [εὐτυχίας,
Ε νθ' ἀγήρατοι βιοῦνε πάλλευκοι αἱ [Παρθενῶνες.
Ρ έον κῦμα σὲ κυλίζει, καὶ σὲ φέρει [πίσω πάλι
Τ ώρα στὰς θερμὰς ἀγκάλας φίλε, [φίλων παμφιλτάτων,
Ο μως πάντα ἐνθυμήσου τῆς πατρί- [δος μας τὰ κάλλη
Σ ὄνειρα γλυκὰ γυρμένος Ἀκροπό- [λεις ἀπαράττων

«Φάρος» Πέμπτη
Θ)νίκη, Ἀπρίλιος 15 1904. Αἰμ. Κοῦ.

"Φάρος της Θεσσαλονίκης" Θέρη 1904.

Στὸν Κονιτσιώτη.

Ἀθάνατέ μου Χρῖστε Κονιτσιώτη
ποὺ ἄφθονο τὸν γέλωτα σκορπᾷς.
Ξετρέλλανες καὶ τὸν ἐπαρχιώτη
ξετρέλλανες τὸν κόσμο καὶ ἐμᾶς.

Αἰμ Κοῦ

"Φάρος της Θεσσαλονίκης" Κυριακή 14 Μαρτίου 1904.

ΤΗ Α... Κ...

Κλίνω γόνυ 'μπρὸς στὸ κάλλος
μὰ μπροστὰ στὴν ἀρετὴ
κλίνει γόνυ κ' ἡ καρδιά μου
κλίνει γόνυ κ' ἡ ψυχή!

Θεσσαλονίκη — Αἰμ. Κοῦ.

"Φάρος τῆς Θεσσαλονίκης", Σάββατον 9 Ὀκτωβρίου 1904.

ΥΜΝΟΣ

Στὸν μελίρρυτον ποιητὴν I. Κωνσταντινίδην.

Μὲ τὸ χλωρὸ τὸ δάφνινο κλωνάρι
ζητῶ νὰ στεφανώσω καὶ ἐγὼ
τὸ μέτωπο σου τὸ πλατὺ, ποὺ χάρι
σὰν τὸ μεγαλο κρύφτει οὐρανό.

Ζητῶ κι ἐγὼ ἐσὲ νὰ στεφανώσω
ἐσένα ποῦ στεφάνωσ' ὁ Θεός,
δάφνη κι ἐγὼ σ ἐσὲ ζητῶ νὰ δώσω
μὰ τὴν ἀφίνω εἰς τὰ πόδια σου ἐμπρός.

Τῆς λύρας σου τὸν κρυσταλλένιο στίχο
μὲ τῆς καρδιᾶς τοὺς χτύπους μου σχετῶ·
τὸ πᾶν σου, μόνο μ ἁρμονίας ἦχο
ἢ μὲ ἰδέα θεία παριστῶ.

Καὶ μὲ τῆς δάφνης τὸ χλωρὸ κλωνάρι
τὸ μέτωπό σου στεφανώνω καὶ ἐγώ,

Καὶ ἀπορῶ στὸ τοῦ σου ὅπου χάρις
σὰν τὸν μεγάλο κρύβει οὐρανό!

ΑΙΜ. ΚΟΥ

7. 9

Μακεδονικός Κήρυξ 3 Βόλος 31 Οκτωβρίου 1904.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ἐπιτύμβιον στὸν Ἐθνομάρ-ρα Παῦλον Μελᾶν

Ἡ γῆ αὐτή, ὦ Ἥρωα, ποῦ σοὔγει-
[νε κοιτίδα
αὐτὴ ποῦ σ' ἐστεφάνωσε μὲ στέφανον
[τιμῆς
Αὐτὴ σὲ στήθεια ἄδολα μιὰν τρέφει
[μιὰν ἐλπίδα
πῶς θὰ σπαράξῃ ἄπονα βαρβάρους κατὰ
[γῆς

Γιὰ μιὰν ρανίδα αἵματος, που χάθη
[ἀπὸ σένα
ποτάμια, λίμνη αἵματος ἀτίμων θὰ χυθῇ
Καὶ μέσα 'κεῖ οἱ δόλιοι θὰ βάφουν
[νεκρωμένα
τὰ μαῦρα των τὰ ὄνειρα, τοῦ γένους
[των πνοή

Κάὶ σὺ κι' ἂν τώρα ἄφησες, τὸ μέγα
[πόνεμά σου
ἀτέλειωτο! κ' μπῆκες στοῦ τάφου τὴ
[σκοτιὰ
Ἡ δόξα πάλ' ἀκράτητος σοῦ γράφει
[τ' ὄνομά σου
μὲ γράμματ' ὁλοπύρινα σὲ καθενὸς καρδιά

Κοιμήσου· μὰ τὸ πνεῦμα σου τριγύρω
[ἂς γυρνάει
στῆς ποθεινῆς πατρίδος μας, στοῦ Γένους
[τὰ παιδιὰ
Νὰ δίδῃ νοῦν καὶ δύναμι, σ' ἐκείνους
[π' ἀγαπάει
γιὰ νὰ πατήσουν πάντοτε τὴν Σλαυϊ-
[κὴ 'Οχιά.

8. 11

"Μακεδονικὸς Κῆρυξ", Βόλος 31 Ὀκτωβρίου 1904.

ΑΚΡΟΣΤΟΙΧΙΣ

Παῦλε Μελᾶ, γλυκὸ παιδὶ 'πτὴ μάν-
[να μας πατρίδα
Απόστολε ἐλευθεριᾶς σ' ἀδικημένη
[χώρα
Υπνο πικρὸ τραβᾶς
Λεοντάρι ἤσουν στὴν καρδιά, κι' αὐ-
[τὴν εἶχες ἀσπίδα
Οπόταν μᾶς προστάτευες ἀπ' τῶν αἰ-
[σχρῶν τὴ μπόρα
Σιγᾶς! φεῦ δὲν μιλᾶς

Μελᾶ! ἡ γῆ ὁποῦ αὐτὴ σοῦ ἔγεινε
[κοιτίδα
Εδῶ ποῦ σὲ στεφάνωσε μὲ στέφανο
[τιμῆς
Λιμνάζοντα τὰ αἵματα Βουλγάρων ἡ
[πατρίδα
Αγνὲ γιὰ σένα, Ἥρωα, θὰ χύσῃ
[κατὰ γῆς
Στεφάνι δόξης νὰ γενῇ γιὰ σένα καὶ
γιὰ 'μᾶς.

(Θεσσαλονίκη 24 8)βρίου) ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΚΟΥ

Φάρος της Ανατολής,, Σάββατον 9 Απριλίου 1905.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΛΥΚΑΥΓΟΥΣ

Ἆσμα. VI

Τώρα ποῦ ἡ φύσι θάλλει,
καὶ ψαλλοῦν τὰ πουλιά,
κ' ἦλθε τὸ χελιδόνι
μακρα πτη' ξενιτειά,
Τώρα ποῦ ὁ αἰθέρας
ὁ γαλανὸς γελᾶ,
ἔλα κοντά μου κόρη,
καὶ πέσ' μου μυστικά.
Θέλεις ὀρσιὰ κιαύγουλα
γιὰ στέμμα σου λαμπρὸ
θέλεις αὐτὰ τὰ νέφη
μανδύα νυμφικό;
Θέλεις αὐτὸ τὸ κῦμα
ποῦ γλυκοκελαδεῖ
καθρέφτης ζηλευτός σου
'κεῖ πέρα νὰ γενῇ;
Θέλεις διαμάντια πάλι
τὸ ἄστρο τὸ λαμπρὸ
τὴ πούλια ποῦ χρυσίζει
ἢ τὸν αὐγερινό;
. . . .
. . . .
Ὄχι! δὲν θέλεις τέτοια,
τὸ λέγει ἡ ματιά,
πέσ', θέλεις τὴ καρδιά μας
νὰ κάνωμε φωλειά,
Τὰ στήθια μου νὰ εἶνε
τὸ κράτος σου αὐτό,
φαρδυ, πλατύ, μεγαλο,
ὡσὰν τὸν οὐρανό,

[illegible] ὀρθὰ [illegible] τὸ [illegible] μόνα [illegible] ἀγγέλων [illegible] ἐν αὐτῷ [illegible] κατειλημμένη [illegible] διὰ παντός . . .

Καὶ μὲ τίνι [illegible] τῆς Ἑβδομάδος ταύτης, τῆς μεγάλης καὶ ἁγίας Ἑβδομάδος, πόσα συνηθισμένα [illegible] τα ἐπέρχονται εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν.

Αἱ [illegible] ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ [illegible], τὰ [illegible] Εὐαγγέλια, τὰ κόκκινα τὰ αὐγά, αἱ λαμπαδηφορίαι, αἱ ἔρρινοι τῶν ψαλτῶν φωναί, χάρις εἰς τὰς ὁποίας τὰ ἄνευ ἐννοίας καὶ προπαροξύτονα [illegible] ὀφθαλμοφανέστατα [illegible] φαίνονται ὡς εἰς [illegible] φαλλόμενα γλῶσσαν, ὁ Ἐπιτάφιος, αἱ μυροφόροι, αἱ ἐπισκέψεις τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ περιφοραὶ τῶν Ἐπιταφίων, τὰ [illegible] μυρωδιὰ μπαρουτιοῦ [illegible] βρονταί, καὶ . . Ἀνάστασις.

Καὶ ἔπειτα [illegible] ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν [illegible] καὶ αἱ φροντίδες καὶ [illegible] τῶν οἰκογενειαρχῶν, τὰ [illegible] τὰ παιδιά [illegible] τῆς ἡμέρας [illegible] καὶ ὁ [illegible] Ναί, [illegible] Ὅπως [illegible] ἔχει [illegible] τὴν [illegible] [illegible] τὴν συ[illegible] [illegible] καὶ [illegible] [illegible] τοὺς [illegible] [illegible] ἐκεῖνο ποιοῦσι.

«Φάρος της Ανατολής», Τετάρτη 19 Απριλίου 1906.

Ἡ παραμονὴ τοῦ Μαραθωνίου

Νεκρώθηκε τὸ ἄπειρο ! . .
Οἱ οὐρανοὶ σωπαίνουν ! . . .
Τ' ἀστέρια τρεμοσβύνοντας
σιγὰ σιγὰ προβαίνουν
Τῆς νύχτα, τῆς βασίλισσας
τὸ δρόμο νὰ φωτίσουν
Ποῦ φθάνει ὁλόδροση,
γλυκειά, μὲ συνοδιὰ μεγάλη
Ἀπ' ἄστρα καὶ Αὐγερινοὺς
καὶ Πούλιαις καὶ φεγγάρι
Ὁλόχαρη, ὅλο κάλλη.

×

Γιὰ νὰ καθήση στὸ λαμπρὸ
τὸ θρόνο, μὲ καμάρι,
Μὲς τὰ παλάτια τ' οὐρανοῦ,
ποῦ τὴν αὐγὴ θὰ σβύσουν,
Τὸ πᾶν κοιμᾶται,
σιωπηλὸ τὸ σύμπαν ἡσυχάζει;
Ὁ ἀετὸς κουρνιάζει ! . . .

×

Ἡ Τύχη μόνο ἀγρυπνᾶ
ἀπάνω στὸν αἰθέρα,
Βουβή, στὸ χέρι της κρατᾶ
ὁλόδροσο στεφάνι
Ποῦ τὸ 'πλεξεν ὁ οὐρανός,
τ' ἀπείρου τὰ στοιχεῖα,
Καὶ ἡ Ἀθανασία ! . . .

^

Ρίχνει ματιά της φλογερὴ
στὸν Μαραθῶνα πέρα,
Βλέπει δροσάτη τὴν αὐγή,
στὸν κόσμο νὰ ζυγώνῃ,
Καὶ τ' ἀϋλά της τὰ φτερὰ
σὰν τὸ πουλὶ ἁπλώνει.
Κατὰ τὴ γῆ τὴ θεϊκὴ
τῆς 'Αττικῆς μας κάνει,
Ἴσως γλυκύτατο φιλὶ
καὶ πάλι νὰ τῆς δόσῃ ! . . :
Τὴ βλέπ' ἡ Δόξα 'πὸ 'ψηλά,
στὴ γῆ νὰ καταβαίνῃ
Καὶ νὰ κρατᾷ τ' ἀθάνατο
στὸ χέρι τὸ δεξί της,
Κι ὁλόδροσο στεφάνι.

X

Μελαγχολεῖ καὶ σκέπτεται
ἐκεῖ ἀκουμβισμένη
Στὴ Πούλια τὴ πανώρια,
καὶ λέγει μοναχή της,
«Σὲ ποιὸ κεφάλι κύριο
ἡ τύχη θὰ τὸ βάνῃ,
»Ἆρά γε τίνος μέτωπο
μ' αὐτὸ θὰ στεφανώσῃ ;»

Μεσονύκτιον [Δευτέρας] 16 Ἀπριλίου 1906.

ΑΙΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

μεν δὲν εἶχε ποτὲ ἀπὸ τῆς σιωπά-
θη κατάνυξιν καὶ εὐλάβειαν μὲ τὴν
ὁποίαν ἐσυνειθίσαμεν ν' ἀνερχώμε-
θα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου καὶ νὰ
ἀπολαμβάνωμεν καὶ λατρεύωμεν
τὰ μεγαλουργήματα τῆς μεγίστης
τέχνης.

Ἀλλ' ὁ νεώτερος κόσμος ἔδ[illegible]
τίποτε καινὸν εἰς τὴν ἀντίληψιν [illegible]
τοῦ κόσμου ἐκείνου καὶ οἱ ἀνθρωπο-
λογίαν του τὴν θέλει ἀπτήν, [illegible]
φανῆ, μὴ ἔχουσαν μόνον τῆς ποιή-
σεως τὴν ἔξαρσιν, ἀλλὰ καὶ τῆς
πραγματικότητος τὴν δύναμιν.

Ἀπὸ τοιαύτης ἀπόψεως ἡ δοθεῖσα
πανήγυρις ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως
ἐπετέλεσε μοναδικὴν ἐπιτυχίαν,
τῆς ὁποίας οἱ ξένοι ὅταν ἐπανέλθω-
σιν εἰς τὴν πατρῴαν γῆν, θὰ φέρω-
σιν ἄσβεστον ἀκόμη τὴν ἀνάμνησιν.

Δὲν θὰ λησμονήσωσι βεβαίως πο-
τὲ ἐκεῖ ἀπὸ τῶν κρηπιδωμάτων τοῦ
μεγάλου ναοῦ τῆς Παλλάδος, ἀπὸ
τοῦ μνημείου τοῦ ὁποίου ἀπο-
έμεινε καὶ θὰ μένῃ ἀθάνατος [illegible]
πνοὴ τοῦ χρόνου, ὁ ἄρχων τῆς
[illegible] πόλεως τοῦ Περικλέους ἀπη-

"Φάρος Διοσκουρίας" Πέμπτη 3 Μαρτίου 1905.

Ἐκ τῶν Ἀσμάτων τοῦ Λυκαυγοῦς

Ἆσμα IV

. . . .

Δρέπε λοιπὸν χαρούμενος τὰ ἄνθια τὰ δροσάτα
πρὶν τὸ ἀηδόνι στὰ κλαδιὰ τὸ λάλημά του παύση
Πρὶν τῆς μυρσίνης μαρανθοῦν τὰ φύλλα τὰ ἀφράτα
πρὶν ἡ καρδιά σου νεκρωθῇ, καὶ ἡ ψυχή σου κλαύση
Ὢ; πίστευσέ με, ἡ χαρὰ παρέρχεται καὶ σβύνει
σὰν φλόγα ποῦ ἐφώτισε, καὶ στάχτην ποῦ ἀφίνει.

1905 ΑΙΜ. ΚΟΥ

13 – 21

«Φάρος τῆς [illegible]» Πέμπτη 17 Μαρτίου 1905.

Ἐκ τῶν «Ἀσμάτων τοῦ Λυκαυγοῦς»

Ἄσμα ΧΧ

Μὲ τὰ εὔμορφά σου χείλη
        ὅταν κόρη μὲ μιλοῦσες,
καὶ μ' ὡρκίζεσο ἀγάπην
        ἀπ τὰ βάθη σου πιστά,
Καὶ εἰς ὄνειρα μαζύ μου
        εἰς τὰ στήθη μου κτυποῦσες,
καὶ μὲ ἔβλεπες μὲ πάθος,
        ὢ! παρθένα, τρυφερά,
μὲ ἠπάτας; ἄχ σκληρά.

II

Αἱ ἡμέραι τοῦ Μαΐου
        ἔχουν φύγη δροσεραί,
καὶ τηρῶ τῶν χελιδόνων
        τὴ φωλεὰ ξανὰ νεκρή,
Καὶ τὰ φύλλα τὰ κυττάζω
        γιὰ νὰ πέφτουν χαμαί.
σὰν τὰ δολιὰ ὄνειρά μου
        νεκρωμένα εἰς τὴ γῆ
μὲ λησμόνησες σκληρή

ΑΙΜ. ΚΟΥ

Φάρος τῆς [illegible]

παρὰ τῷ [illegible] ΤΡΑΙ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῆς ΤΡΑΠΕΖΗΣ Θ...

Ἐν Σμύρνῃ παρὰ τῶν κ. κ. [illegible] ΑΘΑ...

Γενικῶν πρακτόρων τῆς Ἑταιρίας

καὶ εἰς ἄλλας κεντρικωτέρας πόλεις τῆς Ἀνατολῆς

Μόνοι ἀντιπρόσωποι ἐν Μακεδονίᾳ τοῦ

ΜΑΪΡ ΔΕ ΜΠΟΤΤΟΝ

ΠΡΟΣΟΧΗ ! Ἕκαστον φυλλάδιον

φωδιασμένον δι' ἑνὸς ἀριθμοῦ καὶ [illegible]

ἣν ὁποίαν τοῦτο ἰσχύει.

Τὸ βραβεῖον ἐκ 10,000 γροσίων εἶνε

πωλεῖται, Θεσσαλονίκη

ΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τραπεζιτικὸν Κατάστημα

Δ. Ἀγγελάκη

Ἐκτελεῖ παντὸς εἴδους τραπεζιτικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐργασίας. Ἐκδίδει ἐπιταγὰς καὶ συναλλαγματικὰς δι' ἅπασαν τὴν Τουρκίαν, Ἑλλάδα, Εὐρώπην, Αἴγυπτον. Ἀνοίγει τρεχούμενους λογαριασμούς, δέχεται καταθέσεις χρημάτων, προεξοφλεῖ γραμμάτια, εἰσπράττει συναλλαγματικὰς γραμμάτια ἐπιτόπια καὶ ἐξωτερι-

3

Φάρος τῆς Θεσσαλονίκης Σάββατον 11 Ἰουνίου 1905.

ΑΓΩΝΕΣ

Μὲ φωνὴν περίσσιαν,
ὢ! καρδιά μου τώρα
ψάλλε τοὺς ἀγῶνας,
τοῦ Θεοῦ τὰ δῶρα,
Ψάλλε τῆς ψυχῆς μου
τὴν ἁγνὴ ἰδέα,
κι' ἔμπνευσέ με Μοῦσα,
σ' αὐτουνῶν τὴ θέα.
Τὶ νὰ πρωτοψάλλω,
ποιὸν νὰ ἐξυμνήσω
ποιὸν καὶ νὰ θαυμάσω,
ποιὸν καὶ νὰ ἀφήσω,
Ὅλοι ἔχουν κάμη
κι' ὅλοι ἔχουν δείξη.
ποῦ τὸν νοῦν τ' ἀνθρώπου
τοὔρχεται νὰ φρίξῃ.
Πρόοδος μεγάλη!
ἡ χαρὰ μὲ πνίγει
κ' ἡ ψυχή μου ὅλους,
μὲ χαρὰ τοὺς θίγει
Σώματα καὶ στήθη
ὁ ἀγὼν κρατύνει
νοῦν καρδιὰ καὶ σῶμα
μοναχὸς καλλύνει.
Καὶ ὁ νοῦς τὰ ἤθη
τὰ ἐξημερώνει
καὶ τ' ὡραῖον σῶμα
νοῦν ἐξωραΐζει,
Καὶ γερὸς ὁ νοῦς μας
ἄνδρας ἐξυψώνει
καὶ τ' ἀνδρεῖον στῆθος,
μᾶς ὑπερασπίζει.
Νεαραὶ καρδίαι!
σώματα σεῖς θεῖα,
ποῦ γοργὰ στὰ στήθια
τοὺς παλμοὺς σκορπᾶτε,
εὔχομαι βαθειά σας
παντα νὰ φυλᾶτε
τὴν ἀνθοσπαρμένην
τούτην ἡλικίαν....
Τί νὰ πρωτοψάλλω,
τί νὰ εξυμνήσω
ποῖον νὰ θαυμασω
ποιὸν καὶ νὰ ἀφήσω
ὅλοι ἔχουν κάμει,
κι' ὅλοι ἔχουν δειξει
ποῦ τού νοῦ τ' ἀνθρώπου
τοὔρχεται νὰ φριξῃ

ΑΙΜ. ΕΡΡ. ΚΟΥ.

24

Επ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀγαπητοῦ μοι φίλου

ΚΩΣΤΑ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἤταν πουλιοῦ κελαΐδημα ἡ ζωή σου·
Πρὶν καταβῆς σε ἀγγρεμιστὸ παλάτι,
Ρίξε ἀκόμα μιὰ ματιὰ στὴ γῆ σου,
Καθὼς ὁ Ἥλιος στοὐρανοῦ τὰ πλάτη,
Ποῦ χύνει λάμψι μιὰ πρὶν σβυσθῇ,
Καὶ πάρε στὴ βαθειά σου τὴ σκοτίδα,
ὅτι γλυκὰ στὸ φῶς ὑπάρχει τώρα,
ἄνθος καὶ δάκρυ, μυρωδιὰ κι ἀχτίδα,
καὶ σύρε στὸ Πλαστουργὸ γιὰ δῶρα...
εἶνε τῆς γῆς μας τὸ λιβανωτό!
Πάρε τῆς δόλειας μάνας σου τὸ θρῆνο,
τὸν στεναγμό μας δλων μὴ ἀφήσῃς,
Τὸ δάκρυ μου τὸ φλογερὸ ποῦ χύνω,
λιγάκι φῶς τοῦ Ἥλιου νὰ κρατήσῃς
στοῦ τάφου σου τὴν ἄχαρι νυχτιά!...
Μὰ πρὶν ἐμβῇς στὸ σκοτεινό σου δῶμα,
πρὶν πετρωθῇ γιὰ πάντ' ἡ ἀκοή σου,
πάρε τὰ ἄνθια μου αὐτὰ στὸ χῶμα,
νὰ τἄχῃς συνοδειὰ στερνὴ μαζί σου,
στάχτη καπνὸς νὰ γίνητε κ' οἱ δυό!...
Ἀκόμα δυὸ στιγμαῖς εἶσαι μαζί μας,
ἔπειτα στὴ ψυχή μας ἤθε νὰ μπαίνῃς,
καμμιὰ φορὰ στὸν δρόμο τῆς ζωῆς μας
ἄχ! κἔπειτα γιὰ πάντα θὰ πεθαίνῃς,
δίπλα, μὲ χάρο, μὲ λησμονησιά...

Ὡσὰν πουλιοῦ κελάϊδημα ἐκύλισ' ἡ
ζωή σου,
ἀπὸ τὸν κόσμο τὸ πικρό στοῦ Πλά-
στου τὴν ἀγκάλη
στὰ πάναγνα οὐράνια τὰ μυριοανθι-
σμένα...
εἶχες τοῦ Μάϊ τῆς δροσιαῖς βαθειὰ
μέσ' τὴ ψυχή σου,
τὴ χάρι του, ταῖς εὐωδιαῖς τὰ μυριά
του τὰ κάλλη...
Τώρα αἰθέρας γαλανοὺς ὁλόγλυκα
στολίζεις,
αὐτοὶ σοῦ δίνουν ἐμμορφιὲς καὶ εἰς
αὐτοὺς χαρίζεις
μύρια τραγούδια ἄνοιξις ἁγνὰ μυρο-
λουσμένα.
Τί εἶν ὁ ἄνθρωπος, καπνός, αἰθέρας,
σκιὰ ποῦ σβύνει μιὰ μικρὴ ἀχτίδα
σύγνεφο ποῦ τὸ διώχνει ὁ ἀγέρας,
φύλλο ἀχνό, μισόσβιστη ἐλπίδα
στὰ κύμματα τοῦ βίου τοῦ πικροῦ.

ΑΙΜ. ΚΟΥ

Μέγας Ἀλέξανδρος „ Μάϊος 1905.

Ὁ Ρωμηός „ Γ. Σουρῆ.

2 Ἰουνίου 1905.

Τεῦχος ἐξ ᾀσμάτων πατριωτικῶν
Μακεδονικῶν,
μὲ γενναῖον φρόνημα καὶ ρυθμοὺς τροχάδην
ἀπὸ τὸν Αἰμίλιον Ἐλευθεριάδην.

Ρωμηός ‥ Γ. Σουρῆ.

2 Ἰουλίου 1895.

"Μέγας Αλέξανδρος" Αθήναι 1905. 17. 29

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΩΝΙΑΣ

('Απόσπασμα)

'Η ψυχὴ ποῦ πετᾷ 'στὸν αἰθέρα
ἡ καρδιὰ ποῦ 'χτυπᾷ δυνατὰ
Τὸ ρυάκι ποῦ τρέχει 'κεῖ 'πέρα,
τὸ πουλί, ποῦ 'στὰ ὕψη πετᾷ
"Ολα λέγουν: σὲ τοῦτο τὸ χῶμα
ποῦ τοῦ Κρούμου ῥημάζ' ἡ γενη
Θὲ ν' ἀρθῇ μιὰ ἡμέρα ἀκόμα,
ποῦ θὰ 'δῇ καὶ αὐτὸ 'λευτεριά!

Μακεδόνες! παιδιὰ τῶν ἀνδρείων,
πεταχτῆτε ὀρθοὶ στὴ στιγμή,
Θυμηθῆτ' 'Αλεξάνδρου τὸν βίον,
μὴ ξεχνᾶτε πατρίδα θερμή.
Τὸ σπαθί, μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι,
καὶ μὲ τ' ἄλλο ψηλὰ τὸ σταυρό.
Φτιάστε τ' ἕνα, τοῦ ἄλλου τὸ ταῖρι
καὶ σπαράχτε μ' αὐτὰ τὸν ἐχθρό.

Εἶν' οἱ Βούλγαροι, λύκοι, σπαράζουν,
εἶναι κτήνη, μὲ δίχως καρδιά.
Καὶ 'στὰ στήθια των μέσα, φωληάζουν
ψώρα μαύρη, μὲ φείδια μ' ὀχιά!
Κάθ' αἰσχρὸν, ἡ ζωή των θὰ μείνῃ,
πᾶν πικρὸν, τὴ χαρά των κινεῖ.
Καὶ στεφάνι των δόξης θὰ γείνῃ,
τ' ἄτιμά των τὰ ἔργα μαζύ.

Μακεδονία 1905

Αἰμύλιος 'Ελευθεριάδης

ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ
ΤΟΥ κ. Vallat

Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σελίδι δημοσιευόμενον Γαλλιστὶ ποίημα, ὀφείλεται εἰς τὴν [illegible] τοῦ εὐγενοῦς τῆς Γαλλίας τέκνου κ. Γουσταύου Βαλλά, Καθηγητοῦ τῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Γαλλίας καὶ ἐπιτίμου μέλους τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

Δι᾽ [illegible] καὶ πλημμυρούντων ἐκ [illegible] στροφῶν ὁ κ. Βαλλά [illegible] Ἑλλάδι, [illegible] τὰ τέκνα [illegible], ὡς ἄλλοι Λεωνίδαι, ὑπὸ τὰ [illegible] τῶν [illegible], ὑπερασπιζόμενοι τὴν ἑαυτῶν [illegible] πατρίδα ἐν Μακεδονίᾳ.

Κοιμῶνται μακράν σου, λέγει εἰς μίαν στροφήν, ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῆς αὐτῶν πατρίδος τὰ τέκνα σου τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς σημαίας πεσόντα διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Γενικῶς ὅλον τὸ ποίημα τοῦ κ. Βαλλά ὑπερεκχειλίζει φιλελληνισμοῦ ἡ ἐμπνεύσασα αὐτὸ [illegible] τῆς [illegible], ἂν ἀπολαύσῃ ὁ εὐγενὴς οὗτος τῆς Γαλλίας γόνος.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΛΗ

"Ἀστραπή" 18 Σεπτεμβρίου 1905 Ἀθῆναι.

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ

Τώρα τ'ἄνθη ποῦ φεύγουν, ποῦ σβύνουν
Καὶ τὰ δένδρα ξηρὰ π' ἀπομένουν,
Καὶ τ' ἀηδόνια γοργὰ ποῦ ἀφίνουν
Τὴ φωληά των, καὶ φεύγουν μακρυά ..
Τώρα 'δῶ ποῦ ὁ πάγος ζυγώνει,
Καὶ ἡ φύσις πικρὰ ποῦ στενάζει,
Σαββανώσου καὶ σὺ μὲ τὸ χιόνι
Τοῦ καιροῦ· ὢ ! πτωχή μου καρδιά !

Χθὲς γελοῦσες ἀκόμα, θυμήσου·
Τώρα κλαίεις, πονεῖς, ὑποφέρεις...
Μεσ' τὴ λήθη τυλίξου, κοιμήσου,
Τῆς σιγῆς τοῦ γλαυκοῦ οὐρανοῦ.
Μιὰ στιγμὴ ἂν τὰ χείλη γελάσαν,
Ἔτη τώρα τὰ στήθια θρηνοῦνε,
'Αλλὰ τώρα οἱ πόνοι θὰ φύγουν
Ὦ ! ψυχή μου ναί ! πέτα κι' ἀλλοῦ !

Τῆς ζωῆς τὸ πικρὸ τὸ φαρμάκι,
Στῆς ψυχῆς μου τὰ φύλλα δὲν πῆγε.
Πλὴν τοῦ πόνου τὸ μαῦρο σαράκι
Τὴ καρδιά μου ξεσχίζει φριχτό.
Ὅσο θάλπος νὰ σπείρω ζητοῦσα,
Τόσο πάγο ἀπήντησα μόνο
Ὅσο γέλοιο νὰ δρέψω ποθοῦσα,
Τόσο δάκρυ εὕρηκα πικρό !

'Αλλὰ τώρα τὰ ἄνθη ποῦ σβύνουν,
Καὶ τὰ δένδρα ξηρὰ π' ἀπομένουν,
Καὶ τ' ἀηδόνια γοργὰ ποῦ ἀφίνουν
Τὴ φωληά των, καὶ φεύγουν μακρυά.
'Αλλὰ τώρα ποῦ ὁ πάγος ζυγώνει
Κ' ἡ ἀγάπη της 'σβύσθη σὰν ᾆσμα
Στοῦ καιροῦ σαββανώσου τὸ χιόνι
Ὦ ! καρδιά μου, πτωχή μου καρδιά.

Μακεδονία 1905- ΑΙΜΙΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

19-33

„Πύρρος„ 22 | X | 905 Αθήναι.

ΕΝΑΣ ΜΑΚΕΔΩΝ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο κ. Α. Ε.

Ἕνας νεαρώτατος, μᾶλλον παιδὶ παρὰ ἄνδρας, ἕνας ἀνήσυχος καὶ ἀνυπόμονος χαρακτὴρ μία φύσις, προώρως βλαστάνουσα. τὸ στόμα του εὐωδιάζει ἀκόμη ἀπὸ γάλα καὶ ἕνα νέφος χαϊδεμάτων ἀποτελεῖ τὴν ὑπόστασίν του, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων ἀδιαχώριστος ξεπροβάλλει ὁ σοβαρὸς ἄνθρωπος, σκοτοδινιῶν εἰς τὴν γοργότητα καὶ τὸ θράσος τῆς ἐκδηλουμένης ζωῆς. Οἱ φίλοι του, τὸν ὀνομάσαμεν Δὸν-Ζουὰν τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ δὲν ἀπετύχαμεν εἰς τὸν χαρακτηρισμόν. Ἀναμιγνύεται εἰς ὅλα καὶ δι' ὅλα θέλει νὰ ἔχῃ γνώμην κυριαρχοῦσαν. Πολλάκις πέφτει ἔξω, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ νεανικά του σφάλματα διακρίνεις τὴν ἀνδρικὴν τάσιν. Τὸ τρελλότερόν του ὄνειρον εἶνε ἡ πατρὶς, καὶ ἂν ὡς Δὸν-Ζουάν, κυνηγᾷ τὸν ἔρωτα, ὁ ἔρως τῆς πατρίδος τὸν δαμάζει περισσότερον. Ὁ ἔρως τὸν ὤθησεν καὶ πρὸς τὴν ποίησιν καὶ ἔγραψε πατριωτικώτατα ποιήματα, ἐμπνευόμενα ἐκ τῶν τελευταίων γεγονότων τῆς πατρίδος του. Τὰ ποιήματά του εἶνε γεμάτα ἰσχυροτάτων μεταφορῶν καὶ εἰκόνων ἐν ταῖς λεπτομερείαις, ἐν τῇ ὁλότητι, ὅμως παρουσιάζουν τι τὸ σχολαστικὸν, διότι συμπληροῦνται πολλάκις λαμπραὶ εἰκόνες διὰ ψυχρῶν λέξεων. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ποίησίς του εἶνε ἡ πρώτη ἐξ ὅσων γνωρίζω ἁβρὰ καὶ ἀληθινὴ Μακεδονικὴ παραγωγή, ὁ «Πύρρος» θὰ ἐνδιατρίψῃ περισσότερον, διότι ἀναλύεται εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα ἡ ἁγνότης τῆς ψυχῆς καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Μακεδονίας. Τῷ συνιστᾷ μόνον προκαταβολικῶς ὁ «Πύρρος» ἵνα προσοικειωθῇ τὸ ὕφος καὶ τὸ λεκτικὸν

τῆς Μακεδονικῆς γλώσσης καὶ γράφη ἐν τῷ ἰδιώματι τούτῳ, δὲν ἐννοῶ τὸν καθ' αὐτὸ ἐπιχοριάζον καὶ προϊστορικόν, τὸ κακῶς λεγόμενον Βουλγαρικόν, ὃν δὲ τὸ ἀρχαίτυπον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀλλὰ τὸ ἰδίωμα τὸ Μακεδονικόν, τὸ νεόπλαστον ἐκ τῆς Γενικῆς γλώσσης τοῦ Ἔθνους. Ὁ Δὸν-Ζουὰν ἀναφαίνεται εἰς τὸν πρόλογόν του, εἰς τὸ παράχορδον τῆς ἀποδόσεως τῆς εὐνοίας:

Δὲν θέλω δάφναις Παρνασσοῦ γλυκαῖς,
[καὶ μυρωμέναις,
οὔτε ἐληὰ πανώρηα, στ' Ὀλύμπου ποῦ
[φυτρώνει,
Οὔτε μυρτιὲς ὁλόδροσες, μαζὴ σφιχτο-
[πλεμμέναις,
μοῦ φτάνουν τὰ ἀπόφυλλα ποῦ ὁ βοῤῥειᾶς
[σαρώνει.
Δὲν θέλ' ὁ ἄμοιρος λαμπρό, στὸν Ἐλι-
[κῶνα δῶμα,
τοῦ φτάνει ξύλινος σταυρός, καὶ γῆς ὀ-
λίγο χῶμα.

Ἡ «Προσευχὴ Παιδὸς» δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τῶν εἰκόνων ἄλλων του ποιημάτων, ἀλλ' εἶνε τὸ αἴσθημα τῆς πατρίδος ἐν ἁγνότητι ἁγίᾳ ἀποκρυσταλλωμένον:

Προσευχὴ παιδός.

Τὰς λέξεις ταύτας τὰς ἁγνάς μου,
ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου
Ὦ! Πλαστουργέ, θερμῶς ἐκφέρω,
θερμῆς καρδίας Προσευχῆς μου.
Ἀφοῦ τὰ πάντα προσαρμόζεις
εἰς ἁρμονίας τὴν ἀγκάλην —
Κάμε ὡς πρῶτον τὴν Ἑλλάδα,
καὶ πάλιν, ἰσχυράν, μεγάλην!

—

Ὦ! πρόσδεξον τὴν αἴτησίν μου
ἀπὸ τὰ βάθη μου, ὡς αὔραν
Εἰς τ' οὐρανοῦ τὴν ἡσυχίαν,
ἀπὸ τοῦ στήθους μου τὴν λαύραν.
Ἀφοῦ τὰ πάντα βαυκαλίζεις,
εἰς τοῦ ἐλέους τὴν κοιτίδα—
Ρίψον κ' ἕν βλέμμα εὐσπλαγχνίας,
εἰς τὴν Ἑλλάδα μας πατρίδα.

„[illegible]" Ἀθῆναι 29 / X / 905

Ἄλλο δὲν Σοῦ ζητῶ, ὦ! πάτερ!
τὰ πάντα κόσμου, ματαιότης.
Πλὴν ἓν παρακαλῶ ἀκόμη
γονυπετής, ἁγνὴ Θεότης.
Ἀφοῦ τὴν κτίσιν διευθύνεις
εἰς τὴν ἁρμονικὴν ὁδόντης,
Κάμε μεγάλην τὴν Ἑλλάδα
κι' ἐμέ, γενναῖον πρόμαχόν της.
Μάρτιος 12 1905.

(Ἕπεται συνέχεια)

'Πύρρος" Λαμία 29/X/905

22. 39

ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΗΝ. ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ὑπὸ Γ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΟΓΛΟΥ

(Γράφεται ἵνα ἐκκαθαίρῃ)

Ο ΜΑΚΕΔΩΝ ΠΟΙΗΤΗΣ κ. Α. Ε.

(συνέχεια)

Ἡ κατωτέρω εἰκὼν τοῦ εἰς τὸν «Μωραΐτην» ποιήματός του εἶνε πολὺ ἰσχυρά, ἰδίως ἡ τελευταία παράγραφος :

Τοῦ πτωχοῦ Μισοφέγγαρου πάλι,
καὶ τὸ 'λίγο του φῶς ὠχριᾶ.
Τὸ σκεπάζει συγνέφων ἀγκάλη,
τρικυμία τριγύρω βαρειά...
Ματωμένα κορμιὰ σκορπισμένα
κατὰ γῆς, τὰ φωτίζει θαμβό,
Καὶ μὲ μαῦρα φτερὰ ἁπλωμένα,
προχωρεῖ τῶν θυμάτων στοιχειό.

Χαρακτηριστικὰ εἶνε καὶ ταῦτα :

Μὲ τὸ μάτ' ὁ κομήτης γυρμένο,
μὲ τὸ χέρι στὴ κάμ' ἁπλωτό,
Καρτερεῖ μὲ ψωμὶ φορτωμένο,
τὸν πατέρα παιδιῶν, μὲ καϋμό.
Βῆμ' ἀκούει, τὴν κάμαν κρατάει,
σῶμα βλέπει, ὁρμᾷ καὶ κτυπᾷ.
Καὶ ἀφοῦ τὸ σπαράξῃ, πετάει,
στοὺς συντρόφους νὰ πῇ μὲ χαρά :

Τὸ κατωτέρω τοὐναντίον ἀναπαριστᾷ τὸν Ἕλληνα.

Μὰ κιὸ Ἕλλην ἰδού τον ὁρμάει
μὲ σπαθί, μὲ τουφέκι εὐθύς,
Καὶ ἡ γῆ, τὸν αἰθέρα ρωτάει
μήπως εἶνε ὁ γυιὸς ἀστραπῆς...
Καὶ τὰ φείδια τὰ χώνει στὸ μνῆμα
καθαρίζει τὰ μέρη ἐδῶ,
Σὰν θαλάσσης τ' ἀτρόμητο κῦμα
ποῦ παστρεύει πελάγου βυθό.

—

Κ' ἡ ψυχὴ ποῦ πετᾷ στὸν αἰθέρα,
κ' ἡ καρδιὰ ποῦ χτυπᾷ δυνατά,
Καὶ τὸ κῦμα ποῦ σπάζει 'κεῖ πέρα,
καὶ τ' ἀηδόνι, ποῦ πάνω πετᾷ
Ὅλα λέγουν ; σὲ τοῦτο τὸ χῶμα,
ποῦ τοῦ Κρούμου ρημάζ' ἡ γενηά,
Θὲ νἄλθῃ μιὰ ἡμέρα ἀκόμα
ποῦ θὰ δῇ καὶ αὐτὸ λευτεριά.

τὸ ἀμέσως ἑπόμενον δὲν στερεῖται ποιητικότητος:

Γλυκέ μου φίλε σβύσθηκες,
σὰν λάμψ' ἀπ' τὸ τουφέκι,
ποιὸς τ' ὤλπιζε τὸ ἑρπετὸ
νὰ πνίξῃ τὸ λιοντάρι,
Τὴν ἀστραπὴ τὸ σύγνεφο,
τὸν Ὄλυμπο παρέκει
Νὰ τὸν χαλάσῃ ὁ βορρειᾶς ;
ποιὸς τὤλπιζε νὰ πάρῃ,
Ὁ οὐρανὸς τὸν οὐρανό ;
τὸ βόλι τὸν αἰθέρα
Να τὸν κριμνήσῃ κατὰ γῆς,
νὰ σβύσῃ τὴν ἡμέρα ;...
Ποιὸς τὤλπιζεν· ἀλλοίμονο ! . .
στενάζομε μακρά σου
Ὁ Πλάστης 'πῆρε τὴν πνοή,
τὸ χῶμα τὸ κορμί σου,
Τὸ μαῦρο βόλι ἄσπλαγχνα
ἐπῆρε τὴ ζωή σου
κ' ἡ δόξα τ' ὄνομά σου !...

Τὸ ἑπόμενον ἔχει κάποιαν μοναδικὴν πρωτοτυπίαν :

Ξανὰ στὸν Ἥλιο στὰ ψηλά·
τῆς γῆς τὸ μαῦρο χῶμα
Πῶς ἔπιε τ' ἄνθους τὴ δροσιά,
τὸ μνῆμα τὴν ἐλπίδα.
Γιατὶ βαθειά μου ἀναζῇς·
γιατ' ηὗρες φίλε, πάλι
Τὰ σύγνεφα, τὸν οὐρανό,
τὰ δάση, τὰ βουνά σου,
Ταῖς λαγκαδιαῖς σου, μέσα μου·
στὴ φτερωτή μου ἀγκάλη
Ηὗρες τὴ φλόγα τὴ φριχτὴ
τῆς μάχης, τὴ χαρά σου,
Τὸ κῦμα τοῦ Φαλήρου μας
ποῦ ψιθυρίζει 'πέρα
Γλυκὸ τραγοῦδι παλαιό,
ποὖνε τραγοῦδι νέο ! . . .
Ηὗρες βαθειά μου, τῆς ζωῆς
τὸ πέλαγος τ' ὡραῖο
μ' ἐλευτεριᾶς ἀέρα !

Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ Μωραΐτη εἶνε πολὺ συγκινητικαί, δίδει τὰ ὅπλα εἰς τὸν Φραγκόπουλον :

Πάρε τὰ ὅπλα μου τὰ τιμημένα
που̃ τὰ εὐλόγησε μάχης φωτιά,
Μέσα στὸν πόλεμο πoυ̃ν' βαφτισμένα
μ' αἷμα ὁλόμαυρο ἀπ' τὸ φονηά.

—

Ἦσαν τὸ ταίρι μου, τὸ φυλαχτό μου,
μ' αὐτὰ μεγάλωσα, πάρτα ἐσύ,
Θέλω στὰ χέρια σου τὸ βροντερό μου,
'πάνω στὸ μνῆμά μου νὰ κελαϊδῇ.

—

Θέλω στὰ χέρια σου ναί ! στὸν ἐχτρό μας
φλόγα νὰ γείνουνε, χάρος, φωτιά,
Νὰ στεφανώνουνε τὸ ζηλευτό μας
χῶμα, μ' ὁλόδροσα δάφνης κλαριά !

—

Παιδί μου, πάρετα· σαὐτὴ τὴ γῆ μου
τῶν Μακεδόνων μας, πoυ̃ ξεψυχῶ,
Μεῖνε ἀσάλευτο· πάρ' τὴν εὐχή μου
πoυ̃ θὰ σoυ̃ στέκεται γιὰ φυλαχτό !..

—

Φίλα τα γρήγορα· π' ἄλλον ἀγῶνα
μοῦτυχαν τοῦτα κληρονομιά,
Ειν' ἁγιασμένα· σ' αὐτὰ τὰ χρόνια
κ' ἐδῶ θὰ φέρουνε 'Ελευτεριά.

"Πύργη" 3/XI/905 Αθήναι. 25. 45

ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΗΝ. ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ὑπὸ Γ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΟΓΛΟΥ

(Γράφεται ἵνα ἐκκαθαίρῃ)

Ο ΜΑΚΕΔΩΝ ΠΟΙΗΤΗΣ κ. Α. Ε.

(συνέχεια)

Ὁ Μακεδὼν ποιητὴς ἐξακολουθεῖ παραιτέρω νὰ ψάλλῃ τὸν Μωραΐτην διὰ τῶν ἑξῆς, ἔνθα διαπρέπουν διὰ τὴν πρωτοτυπίαν των οἱ στίχοι 5—8, 16—20, 66—70.

Ὁ Μωραΐτης 'πέθανε·
στὴ γῆ γυρμένος μένει,
τὸ μάτι του νεκρώθηκε,
τὸ στόμα του δὲν κραίνει.
Καὶ ἡ νυχτιὰ ποῦ ἔφτανε
μὲ χάραις, ποῦ δροσίζει,
θυμιατηρό του ἔγεινε,
ὁποῦ τὸν θυμιατίζει....
Καὶ 'μπρός του στέκεται
ὠχρὸ βουβὸ καὶ δακρυσμένο
τὸ ἔρμο τὸ κλεφτόπουλο
ἐκεῖ μελαλιασμένο,
Καί μόνο τὸ τρεμούλιασμα
'πτὰ χείλια του προδίνει,
πῶς τὸ φαρμάκι τῆς ζωῆς
ἀκόμα καταπίνει.
Σὰν μιὰ λαμπάδα σὲ νεκρὸ
θαμβὴ ποῦ σιγοκαίει,
ποῦ ψιττιλίζει σιγανά,
ποῦ στάζει σὰν νὰ κλαίῃ!
Ψυχοπατέρα φώναξε·
μπροστά σου διὲς γυρμένο
τὸ δόλιο ψυχοπαῖδι σου,
φαρμάκι ποτισμένο.
Σήκω πατέρα, δεῖξέ με
τὴ φλογερή σου ὄψι,
ποῦ ἦταν ἀπαράλλακτη
σὰν τοῦ σπαθιοῦ τὴν κόψι,
Κι' ἔλα ξανὰ νὰ τρέξουμε
σὰν τὸν βορρειᾶ μὲ βία,
σὰν σίφουνας 'στοὺς ἄπιστους,
ἀπάνω στὰ θηρία.

Μὰ δὲν ἀκούεις, πέταξες ! . . .
τ' ἀδέλφια πολεμάνε
'μπροστά μας 'λίγο παρὰ 'κεῖ,
σὰν ἀστραπαῖς ὁρμᾶνε,
Καὶ τὸν ἐχτρὸ σπαράζουνε
γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα,
καὶ χύνουν φῶς ὁλόγλυκο,
σ' αὐτή μας τὴ σκοτίδα—
Κι' ἐμεῖς ποῦ τρέχαμε 'μπροστά,
οἱ πρῶτοι ἀφρισμένοι,
βρισκόμασθε 'στερνοὶ ἐδῶ,
οἱ μαῦροι νεκρωμένοι ! . . .
Κι' ἐσένα ποῦ μοῦ βάφτισες
μεσ' τῆς φωτιᾶς τὰ μέρη
ποῦ μ' ἔδειξες τὸν τύρρανο
μὲ τό πλατὺ μαχαῖρι.
Ποῦ μὲ ἔδωσες τὸν οὐρανό,
ποῦ μ' ἔκανες λεοντάρι
ἀπὸ ἀφτέρωτο πτηνό.
μέσ' τοῦ βουνοῦ τὴ χάρι —
Ποῦ τὴ ζωή σου μ' ἔδωκες
τὸ θάρρος σου, τὸ φῶς σου,
ἐγὼ ἓν δάκρυ μοναχά,
καὶ χῶμα θὰ σοῦ δώσω !
Σκάφτει, πετᾷ τὴ μαύρη γῆ·
τὰ σπλάγχνα της τὰ σχίζει.
κάμνει κρεββάτι μαλακό,
μὲ δάφναις τὸ στολίζει,
Καὶ σὰν μητέρα σιγανά,
τὸν κλέφτη κατεβάζει,
καὶ τὰ δικά του ἅρματα,
στὸ πλάϊ του τὰ βάζει.
Τὸ μνῆμα κτίσθηκε πικρά !
τὸ δακρυσμένο βλέμμα

(Ἕπεται συνέχεια)

Πύρρος, Αθήναι 10/ΧΙ/1905. σπ. 49

ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΗΝ. ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ὑπὸ Γ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΟΓΛΟΥ

(Γράφεται ἵνα ἐκκαθαίρῃ)

Ο ΜΑΚΕΔΩΝ ΠΟΙΗΤΗΣ
κ. Αἰμύλιος Ἐλευθεριάδης

(συνέχεια)

τοῦ γυιοῦ του στήθηκε ἐκεῖ
σὰν νἄταν ἕνα στέμμα.
Καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ ἄμοιρου
ψυχοπατέρα πέρνει,
καὶ τὸ τουφέκι του γοργὰ,
στὸν ὦμό του τὸ φέρνει.
Καὶ ρίχνει βῆμα ἒν 'μπροστά,
καὶ πίσω μιὰ ματιά του,
ἐμπρός του μένει ἡ τιμή...
μὰ ὀπίσω ἡ καρδιά του.
Κι' ὁρμάει μέσ' τὸν πόλεμο·
θέλει νὰ νανουρίζῃ
μὲ τ' ὅπλο του, τὸν κλέφτη του,
νὰ τὸν ἀποκοιμίζῃ
Ποῦ ἔχει στρῶμα του τὴ γῆ,
ταῖς δάφναις προσκεφάλι,
καὶ κατοικία θεϊκή,
τοῦ γυιοῦ του τὴν ἀγκάλη.

Ἰσχυροτάτης ἐμπνεύσεως ποίημα εἶνε ἡ «μάχη», καθ' ἣν φονεύεται καὶ ὁ Φραγκόπουλος· αἱ εἰκόνες τοῦ ποιήματος καὶ αἱ περιγραφαὶ μυρίζουν αἷμα καὶ στάζουν πῦρ.

Ἡ μάχη

Ἡ νύχτα πλακώνει
ἡ μάχη, κορώνει,
Ἀνάφτει ἡ φύσις,
καὶ τρέμει κι' ὁ κόσμος καὶ κτίσις
μὲ λαῦρα φριχτά.

—

Πετοῦν νυχτοπούλια·
κλεφτῶν καραούλια
Σφυρίζουν ὁρμᾶνε,
σὰν δράκοι στὴ μάχη κυλᾶνε
κ' οἱ κλέφταις γοργά.

Τὰ ἄτια καλπάζουν
καὶ σπίθαις τινάζουν
Βαρειὰ πεταλλά των,
ὀρθώνουν τὴ χήτη, τ' αὐτιά των,
στοὺς ἤχους σπαθιῶν.

—

Γοργὰ ροβολᾶνε
καὶ μέσα κυλᾶνε
Στὸν πόλεμο τώρα,
χιλιάδες βαρβάρων τὴν ὥρα,
μὲ βλέμμα θολόν.

—

Καὶ πίσω των φέρνουν
σταῖς σέλλαις ποῦ γέρνουν
'Αντάρα καὶ λαῦρα,
κ' ἐγείρει μὲ βία ἡ αὔρα
βαρὺ βογγητό!

—

Κ' οἱ κλέφτες ρυάζουν,
ὁρμοῦνε, σπαράζουν,
Καὶ πίσω των πέρα
καὶ σύγνεφα σέρνουν μ' αἰθέρα,
μαζὴ μ' οὐρανό!

—

Κ' ὠχρὸ τὸ φεγγάρι,
δὲν λάμπει μὲ χάρι,
Θαρρεῖς πῶς μαλώνουν
ἡ γῆ κι' οὐρανὸς καὶ σκοτώνουν
τὴν πλᾶσι φριχτά!

—

Καὶ σφίγγουνται ὅλοι,
μὲ βία τὸ βόλι
Στὰ σπλάγχνα των ρίχνουν,
τὰ δόντια των τρίζουνε, δείχνουν
μὲ λύσσα, γοργά.

—

Καὶ ἔξαφνα κἄτι
ἀστράφτει κομμάτι
Μαζῆ μ' ἕνα χέρι
καὶ σπίθα τὸ λὲς τὸ μαχαῖρι,
τὴ μάχη, φωτιά.
Κι' ὁρμοῦνε μὲ λαῦρα
σἂν κύματα μαῦρα
Γιάφρὸ ποῦ βαστοῦνε,
καπνὸ ποῦ τὰ ὅπλα σκορποῦνε
σἂν Ἅδου θεριά!

—

Κι' ὁ χάρος π' ἀράζει
τὴ μάζα σπαράζει,
Καὶ λὲς νὰ κοχλάζῃ
ἡφαίστειο, αἷμα ποῦ βγάζει
γιὰ λάβα θερμή.

Βαρειά τρικυμία
μὲ λύσσα μὲ βία,
Ποῦ ἔχει φριχτή της
τοῦ ὅπλου τὴ λάμψι ἀστραπή της,
ποῦ φεύγει γοργή.

—

Κι' ὁ Σπῦρος ὁρμάει
καὶ σπάθην κρατάει.
Σὰν ἄγριο λιοντάρι,
καὶ σφάζει γεμάτος καμάρι
δεκάδας ἐχθρούς.

—

Πλακώνουν κοντά του,
δεξιά του, ζερβά του,
'Εχθροὶ λυσσασμένοι,
κ' ἱορμᾶνε σαύτὸν φλογισμένοι
μὲ μίσους ἀφρούς !

—

Κι' αὐτὸς τοὺς σκορπίζει
τὰ δόντια του τρίζει,
Καὶ φεύγουν πετᾶνε
οἱ ἄθλιοι κάτω, μακρὰ ροβολᾶνε
μὲ φόβου φωνή.

—

Κ' οἱ κλέφταις νικῆσαν
τὴ ράχη κρατῆσαν,
Κ' ἐκεῖ ποῦ γελοῦνε
τὸν ἦχο τουφέκι ἀκοῦνε
σιμά τους βαρύ.

—

Κι' ὁ Σπῦρος στενάζει,
καὶ πέφτει, σπαράζει,
Τὸ αἷμά του βγαίνει
στὴ γῆ καρφωμένος 'πομένει
τί κρῖμα ! νεκρός ! . . .

—

Κ' οἱ κλέφταις τὸν πέρνουν,
στὸ δάσος τὸν φέρνουν,
Τὴ γῆ σχίζουν, σκάφτουν,

κοντὰ στὸν Μιχάλη τὸν θάφτουν
ποῦ μένει βουβός·

Τὸν αὐτὸν πατριωτισμὸν μὲ ὀλιγωτέραν ὅμως ἀξίαν ἔχουν τὰ ἄλλα του ποιήματα, ὑπάρχουν ὅμως μερικοὶ στοῖχοι οἱ ὁποῖοι εἶνε κυριολεκτικῶς θαυμάσιοι ὡς λ. χ. ὁ ἑξῆς :

Καὶ μένει μόνος μέσ' τῇ γῇ ὅπου τὸν [σαββανώνει
μὲ σκέπασμα τὸν οὐρανό, ὅπου ἀ-[χτῖδες στρώνει...

Ὁ ἑπόμενος εἶνε δυνάμεως Βίκτωρος Οὐγκώ :

Τὸ ὅπλον ποῦ γυαλίζει, ὅπου λυγάει [σὰν ὀχιά.

Τέλος της κριτικής Μιχάλη του Πύρρου

Ο ΑΝΤΑΡΤΗΣ

'Στὸν 'Ηλίαν Δ. Μπουζιώτην

Ἦταν λεβέντης ξακουστὸς τῆς δοξασμένης Σπάρτης !
Εἶχε τὸν γέρω-Ὄλυμπο, τὸν γίγαντα καρδιά του,
Τ' ἀστροπελέκι χέρι του, τὸ ἄπειρο ματιά του...
Κ' ἦλθεν ἐδῶ στὸ τόπο μας, ἀδέλφια Μακεδόνες,
Κ' ἐγίνηκεν ἀντάρτης !

Μὲς 'στὴ καρδιὰ τοῦ Βούλγαρου τὸν θάνατο φυτεύει,...
Τῆς 'λευτεριᾶς τὸ φύσημα σκορπᾷ 'στὸ πέρασμά του
Κ' ἡ γῆ μας ποῦ 'κοιμῶτανε ξυπνᾷ στὸ πάτημά του
Κι' ἀντρειωμένη τὸ σπαθὶ στὴ μέση της τὸ ζώνει
Κι' ὁρμᾷ στὴ μάχη, στὴ φωτιὰ—τὸ Σλαῦο θανατώνει !

Μὰ ἦλθεν ὥρα θλιβερή, μαύρη, φαρμακωμένη,
Ποῦ βόλι τὸν ἐπλήγωσε 'στὰ στήθια τὰ πλατειά του,
'Πάνω 'στὴ μάχη τὴ φρικτὴ κι' ἐθόλωσ' ἡ ματιά του..,
Ἔγυρ' ~~ἀμέσως~~ κατὰ γῆς κ' ἡ λαγκαδιὲς ~~στενάξαν~~...
Καὶ τὰ πικρὰ τὰ χείλια του πνευματικὸ ~~ἐκράξαν~~...

. . . . , . .

Σιγὰ σιμώνει ὁ παπᾶς ἀγάλια προχωρῶντας
Τὴν ἅγια Μεταλαβιὰ στὰ χέρια του κρατῶντας...
Κ' ἐκεῖνος σὰν τὸν ἔννοιωσε σιμά του νὰ ζυγώνῃ
Τὴ θολωμένη του ματιὰ ἀπάνω του στυλώνει..
«Ἔλα παπᾶ μου, φώναξε, ὀγρήγορα κοντά μου
»Ν' ἀκούσῃς ὅσα θὰ σοῦ 'πῶ γιὰ νὰ μὲ συγχωρήσῃς
»Καὶ νά με κοινωνήσῃς.
»Τὸ αἷμά μου βρυσσοκοπᾷ ~~καὶ σβύνει ἡ~~ καρδιά μου !»
Σιμά του ἦλθεν ὁ παπᾶς σκύφτει, τὸν χαιρετάει,
Καὶ τὸν ξεμολογάει.,,
— ~~Μὴν ἔκλεψες~~ ; Μὴ φθόνησες ; ...
Ποτέ μου ἡ καρδιά μευ
Δὲν σκέφθηκε τέτοιο κακό. Ἡ φλογερὴ ματιά μου
Δὲν φθόνησε τοῦ γείτονα ποτέ ! τὴν εὐτυχία...
— Καμμιὰ φορά, σὰν ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴ δυστυχία
Τὸν Πλαστη μὴ βλαστήμησες ;
Ἐγώ ! νὰ βλαστημήσω
Τὸν Πλαστουργὸ ποῦ μ' ἔδωκε πατρίδα τὴ μεγάλη
Τὴ δοξασμέν' Ἑλλάδα μου, ποῦ σὰν αὐτὴν καμμία
'Στὸ ἄπειρο δὲν βρίσκεται, οὔτε στὸν κόσμο ἄλλη !
Τὸν Πλαστουργὸ ποῦ μ' ἔδωκε νειότη, ζωή, ἀνδρεία
Ἐγὼ νὰ βλαστημήσω ;
— Μὴ ~~μοίχευσες~~ ; Μὴ ψεύστηκες ;
Ποτέ ! οὔτε τὸ ἕνα

58

4 Μαΐου 1906 Αθήναι

"Πάρος"

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[illegible] ΠΕΜΠΤΗ 27 Απριλίου.

Οἱ [illegible] ἔναρξι τῆς [illegible] Ρωσσίᾳ νόμοι [illegible] ὅτι ἡ [illegible] δικαιώματα [illegible] καὶ τὸ δικαίωμα τῆς [illegible] διαλύσεως τῆς [illegible] ἀποκλειστικῶς [illegible] «Νέος Γίπος» [illegible] ἀποχωρεῖ τῆς [illegible] ἐπιδεδαιώ[illegible] μεταξὺ τῆς Αὐ[illegible] Γερμανίας εἶ[illegible] ἰσχυρός. — [illegible] Κ. Φ[illegible] τοῦ ἐκτελῶν διά[illegible] ἐκληροδό[illegible] ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκα[illegible] του πρὸς [illegible] τῶν Εὐαγγελισμοῦ.

[illegible] Στάνγερ Μάνλ[illegible] τὴν αἴτησιν τῆς [illegible] μας ὅπως [illegible] τὴν ἀποστολὴν τῶν [illegible] ὅτι [illegible] τὰ βα[illegible] μόνος [illegible]

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 29 Απριλίου.

[illegible] μας. [illegible] νομοθετικῶς [illegible] ἐλευθέρως νὰ [illegible] γιὰν ἀγλόνητον [illegible] μας ἐξέλεγη ὁ [illegible] νεπιστημίου [illegible] ρδυτσεδ. Ὁ [illegible] κελιτ. [illegible] πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν [illegible] πάντων ἤδη [illegible] ἐλευθερίας. — [illegible] στρία θὰ [illegible] ὅτι εἶνε [illegible] κοινῆς [illegible] καὶ τῆς Αγγλίας. [illegible] κύκλοι θεωροῦσιν [illegible] τὴν Γαλλίαν [illegible] τῷ ζητήματι [illegible] σις τοῦ ἑνὸς [illegible] Ἠκυρώθησαν [illegible] θέντα [illegible] μόνους [illegible]

Οὔτε τὸ ἄλλο ἔκαμα...

Μὴ πείραξες κανένα;

— Ὅποιος πειράξῃ ἄδικα ὠιμέ, τὸν ἀδελφό του

Ναί! 'βρίζει τὸν θεό του!...

— Μὴ σκότωσες;...

Ἂν σκότωσα! Τὸ χέρι μου ἀκόμα
Ἀπὸ τὸ αἷμα πῶχυσα δές! εἶνε βαμμένο!...
Αὐτό, παπᾶ μου, ποῦ τηρᾷς τὸ τίμιο τὸ χῶμα
Μ' αἷμα ζεστὸ ὁλόμαυρο ναί! τῶχω ποτισμένο
Τὸ αἷμα τώρα πῶχυσα, στ' ἀστραφτερὸ σπαθί μου
Ἀκόμα διέτο, ἀχνίζει.

Ἀλλοίμονο, παιδί μου!
Τί ἔκαμες;... Δὲν σκέφθηκες πῶς εἶνε ἁμαρτία
Φρικτὴ νὰ σφάξῃς ἄνθρωπο;... Παιδί μου, αἰωνία
Σὲ περιμένει κόλασι! Μετανοίωσε πρὶν σβύσῃς...
— Νὰ μετανοιώσω καὶ γιατί;... πές μου παπᾶ νὰ ζήσῃς
Τί ἁμαρτία ἔκανα;... Γιατί, θὰ μὲ κολάσῃ
Ὁ παντοδύναμος Θεός;...

Πῶς; τῶχεις λησμονήσει;
Γιατί, παιδί μου, ἄνθρωπον ὠιμὲ ἔχεις ξεσχίσει!!...
— Ὁ Βούλγαρος εἶν' ἄνθρωπος;...

Ὄχι! εἶνε θηρίο,
— Εἶνε ὀχιά, εἶν' ἑρπετό!...

Λοιπὸν εἶν' ἁμαρτία
— Τὸ φεῖδι νὰ σκοτώσουμε;...

Χαρὰ ναί! κ' εὐτυχία
Σ' ὅποιον σπαράξῃ τὴν ὀχιά!...
— Λοιπὸν ἐμένα τώρα, Μὲ τὸ πλατὺ σπαθί μου
Ποῦ ἔσφαξα χίλιες ὀχιὲς ἐπίβουλες μὲ λαύρα,
Ποῦ τοὺς Βουλγάρους θέρισα, τὰ ἑρπετὰ τὰ μαῦρα,
Σὰν θεριστὴς τὰ στάχυα, πῶδωκα τὴ ζωή μου
Τὸ αἷμά μου, τὴ νειότη μου, τὰ πάντα τὴ χαρά μου,
Γιὰ πίστι γιὰ πατρίδα, πές μου ἐμὲ παπᾶ μου,
Θὰ μὲ κολάσῃ ὁ Θεός;

Γλυκό, γλυκό, παιδί μου
— Θὰ σ' εὐλογήσῃ ὁ Θεός... Τὴ πατρικὴ εὐχή μου
Σοῦ δίνω τῆς καρδούλας μου. Αὐτὴ θὰ σ' ὁδηγήσῃ
'Στοῦ παραδείσου τὴ μεριά... Νᾆσαι εὐλογημένο!...
Τὸν Βούλγαρο τὸν δαίμονα τὸν τρισκαταραμμένο
Ποῦ θέλει τὴ πατρίδα μας, τὴ πίστι μας νὰ σβύσῃ,
Νὰ τὸν σκοτώσῃς τέκνο μου, δὲν εἶνε ἁμαρτία...
Εἶνε μεγάλη, μάθε το, στὸν κόσμ' εὐεργεσία
Ποῦ ἀνταμείβει ὁ Θεός... Καιρὸ λοιπὸν μὴ χάνῃς
Μετάλαβε, παιδάκι μου πρὶν τύχῃ καὶ 'πεθάνῃς...

Ἐν Μακεδονίᾳ.

Αἰμίλιος

[illegible] Ἀθῆναι 22 Ἰουνίου 1906.

ΣΚΙΑΙ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

(Τοῦ Μακεδόνος ποιητοῦ Α. Ελευθεριάδου)

Τί, σκότος τριγύρω, τί, ψύχρα τί χιόνι,
Τί, κόλασις μαύρη, βαρειὰ μᾶς πλακώνει,
Τί, χάρος, τὴ δόλια πατρίδι ὀργώνει
Καὶ γέννημα σπέρνει κορμιὰ ἀδελφῶν.
Ποῦ, τρέχομε τώρα ’στὴ τόση ! σκοτίδα,..
Πετοῦμ’ ἀπ’ τὸ μνῆμα; Στὸ μνῆμα κυλοῦμε;
Θεέ μου, λυπήσου τὴ δόλια πατρίδα.
Τὴν ἔρμη Ἑλλάδα ’σπλαγχνίσου Θεέ.

Ὦ ρίψε Πατέρα ματιά σου. μιά, μόνο.
Στὸν μαῦρόΣου κόσμο ποῦ τρέχε ’στὴδύσι·
Τὸ πλάσμά Σου διέτο, μὲ λαῦρα τὴ κτίσι
Ποθεῖ νὰ χαλάση, μὲ χέρι σκληρό !
Ἰδέ τα κ’ ἐκεῖνα ποῦ κλαῖνε ’κεῖνε πέρα.
Μικρά ’ναι τὰ δόλια, γυμνά, πεινασμένα...
Τὸ μαῦρο μαχαῖρι τοῦ Σλαύου, μιὰ ’μέρα
Στὴ γῆ τ’ ἄχ ἀφίσει, πατέρα, ὀρφανά!...

Μαχαῖρι καὶ βόλι, φωτιὰ καὶ φαρμάκι,
Τὴ γῆ μας θερίζουν, κ’ ἡ γῆ μας σπαράζει.
Τ’ ἀλέτρι ῥιχμένο ’στὴν ἄκρη, σκωριάζει,
Καὶ τ’ ὅπλο μονάχα γυαλίζει φριχτά !
Ποῦ τρέχομεν τώρα ’στὴ τόση σκοτίδα !..
Βροχὴ ἀπὸ αἷμο τριγύρω μου στάζει,
Θεέ μου, λυπήσου, τὴ δόλια πατρίδα,
Τὴν ἔρμη Ἑλλάδα ’σπλαγχνίσου Θεέ !...

Μακεδονία 12 XI 1905 ἑσπέρας.

+

[illegible] τῶν Τούρκων [illegible] Ἀλλ' [illegible] ὑπὸ [illegible] καὶ [illegible] Βουλγαρίαν καὶ Ρουμανίαν [illegible] ἐπὶ τοὺς [illegible]

[illegible] ὅμως μέχρις [illegible] τοῦ ζητήματος [illegible] εἰς [illegible] τῆς ἀνάγκης ἀξίζει ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν [illegible] παθόντας [illegible] Καὶ πρέπει ἡ Ἑλλὰς [illegible] πάντων ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Ἔχει [illegible] νὰ λάβῃ τὰ μέτρα ἡ Ἑλλὰς πρὸς ἀποικίαν [illegible] κατακλυσμόν. [illegible] πρὸς τοῦτο [illegible] ὅτι ἡ Βουλγαρία πρέπει [illegible] Μητροπο[illegible] Διὰ τῆς [illegible] Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας.

"Ἀλήθεια" Θεσσαλονίκη Σάββατον 16 Σεπτεμβρίου 1906
ἀφορμὴν δημοσιεύω.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ

Τόρα τ' ἄνθη πού φεύγουν, πού σβύνουν,
Καὶ τὰ δένδρα ξηρὰ π' ἀπομένουν,
Καὶ τ' ἀηδόνια γοργὰ πού ἀφινουν
Τὴ φωληὰ τους καὶ φεύγουν μακρυά,
Τορα πειὰ πού χειμῶνας ζυγώνει,
Καὶ θλιμμένη ἡ φύσις στενάζει,
Σαββανώσου καὶ σὺ μὲ τὸ χιόνι
Τοῦ καιροῦ.. Ὦ! φτωχή μου καρδιά!

Καὶ ἡ φύσις θλιμμένη

—

Χθὲς γελοῦσες ἀκόμα, θυμήσου!
Τόρα κλαίεις, πονεῖς, ὑποφέρεις...
Τὴ χαρά σου δὲν θὰ βρῃς στὸν κόσμο,
Στὴ σιγὴ θὰ τὴ βρῃς τ' οὐρανοῦ!
Μιὰ στιγμὴ ἂν στὰ χείλη ἐφάνη
Τῆς θλιμμένης μου νεότης τὸ γέλοιο
Εἶπε ἡ μοῖρα κι' αὐτο νὰ πεθανῃ! ...
Πετα, πέτα ψυχή μου κι' ἀλλοῦ!

—

Τῆς ζωῆς τὸ πικρὸ τὸ φαρμάκι
Στῆς ψυχῆς μου τα φύλλα δὲν πῆγε.
Πλὴν τοῦ πονου τὸ μαῦρο σαράκι
Τὴν καρδιά μου σπαράζει φριχτό!....
Ὅσο θάλπος κι' ἂν ἔσπειρα γυρω
Τοσο παγο ἐθέρισα μόνο...
Τόσο δάκρυ εὑρῆκα κα πόνο!
Ὅσο γέλοιο ποθοῦσα γλυκό!

—

Ἀλλὰ τόρα τὰ ἄνθη πού σβύνουν,
Καὶ τὰ δένδρα ξηρὰ π' ἀπομένουν,
Καὶ τ' ἀηδόνια γοργὰ πού ἀφίνουν
Τὴ φωληά τους καὶ φεύγουν μακρυά,
Τόρα πειὰ πού χειμωνας σιμώνει,
Καὶ θλιμμένη δακρύζει ἡ φύσις,
Στοῦ καιροῦ σαββανώσου τὸ χιόνι
Ὦ! καρδιά μου, φτωχή μου καρδιά!

Θ)νίκη Αἰμίλιος Ἐλευθεριάδης

"Ἀλήθεια [illegible]" Πέμπτη 21 Σεπτεμβρ. 1906.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ

Ὦ! ξανθή μου, τὸ θυμᾶσαι;
Ἦταν νύχτα τοῦ Μαϊοῦ
Ποῦ σ' ἀντίκρυσα νὰ παίζῃς
Μὲ τὸ κῦμα τοῦ γιαλοῦ...
Ἔφεγγε καὶ τὸ φεγγάρι, ἔλαμπε
Καὶ τὸ κρίνο τοῦ ἀγροῦ
Εὐωδίαζε μὲ χάρι.

Τοῦ βουνοῦ τὸ ἀγεράκι
Σφύριζε μέσ' 'στὰ μαλλιά σου
Ἄνοιξης γλυκὸ τραγοῦδι
Ἄγνωστο γιὰ τὴν καρδιά σου,
Ποῦ σὲ μάγεψε παρθένα,
Καὶ σοῦ ἔδειξ' ἕνα, ἕνα,
Τὰ κρυμμένα ὄνειρά μου,
Τυπωμένα 'στὴ ματιά μου.

Μέσ' 'στοῦ ἔρωτα γυρμένη
Τὴν ὁλόθερμη ἀγκάλη,
Ἐξψυχοῦσε ὅλ' ἡ φύσι
Πέρα ἐκεῖ 'στὸ περιγιάλι.....
Κ' ἡ καρδιά μου στολισμένη
Μὲ λουλούδια μυρωμένα,
Σὰν αὐγερινοῦ ἀχτίδα
Ἔλυωνε 'μπροστὰ σὲ σένα...

Ὦ! ξανθή μου, τὸ θυμᾶσαι;
Ἦταν νύχτα τοῦ Μαϊοῦ
Ποῦ σ' ἀντίκρυσα νὰ παίζῃς
Μὲ τὸ κῦμα τοῦ γιαλοῦ...
Ἔφεγγε καὶ τὸ φεγγάρι
Καὶ τὸ κρίνο τοῦ ἀγροῦ
Εὐωδίαζε μὲ χάρι.

Αἰμίλιος Ἐλευθεριάδης

"Εθνικόν Ημερολόγιον" Κ. Σκόκου 1907.

Στον Παρθενώνα.

Τῷ μεγάλῳ μακεδόνι
μουσουργῷ Δ. Λάλλᾳ.

Ὦ προσκύνημα τοῦ κόσμου, καὶ βωμὲ ἁγνὲ σοφίας,
'Σ τὴν μητέρα μας Ἑλλάδα ὦ Θεοῦ γλυκὸ φιλί!
Ναί! ξυπνᾷς μὲ τὴν αὐγούλα τῆς χρυσῆς Ἐλευθερίας
Ἀπὸ τῆς σκλαβιᾶς τὴ νύχτα τὴ βαρειά, τὴ σκοτεινή.

Ναί, τὸ νοιώθω!.. ὅπως πρῶτα σπαρταράει ἡ καρδιά σου
καὶ στὰ μαῦρα τοῦτα χρόνια ἐποχὲς παλιὲς θωρεῖς,
ποῦ τὴ Δόξα ἐκρατοῦσες στὴν ὁλόλευκη ἀγκαλιά σου
μέσ' 'στὰ ὁλόχρυσα παλάτια μιᾶς ἀθάνατης αὐγῆς...

Ναί! τὸ βλέπω, Παρθενών μου, τὴ ζωὴ ξανὰ ἀγναντεύεις,
καὶ 'στὰ στήθεια σου φωληάζει κάθε πόθος μας κρυφός...
μὲ τοῦ χρόνου τὴς φτερούγες στοὺς αἰῶνας ταξειδεύεις
καὶ τοὺς φέγγεις, τοὺς θαμβώνεις μὲ τὸ ἀθάνατό σου φῶς.

Παρθενών μου! ἀντικρύζω μέσ' 'στὴς πέτρες σου τὴς κρύες
νὰ γελᾷ, νὰ λαμπυρίζῃ τοῦ Θεοῦ μας ἡ εὐχή...
Πάντα ἀσάλευτος θὰ στέκῃς 'ς τῶν καιρῶν τὴς τρικυμίες,
ὡς ἀσάλευτη θὰ στέκῃ τῶν Ἑλλήνων ἡ ψυχή!...

['Εκ Μακεδονίας] ΑΙΜΥΛΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

[illegible]

ΑΙΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

[Ὁ ποιητὴς Μακεδὼν [illegible] — Ἡ [illegible] του.

([illegible])

Ὁ Αἰμ. Ἐλευθεριάδης εἶναι μία ποιητικὴ καὶ [illegible] τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ φυσιογνωμία, μία ὕπαρξις [illegible] ζῶσα καὶ τρεφομένη μὲ τὸ ὄνειρον τῆς Ἐλευθερίας, [illegible] ἐκλεκτότερα καὶ εὐγενέστερα καὶ πατριωτικώτερα τέκνα τῆς δούλης Μακεδονίας μας. Μόλις [illegible] μὲ [illegible] [illegible], εἰς τὴν [illegible] ἡ [illegible] τῆς πατριωτικῆς ψυχῆς του [illegible] Αἰμ. Ἐλευθεριάδης δύναται νὰ καταταχθῇ [illegible] εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀξιολογωτέρων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Εἰς τὰ ποιήματά του διακρίνεται ὅλον τὸ ζείδωρον πῦρ τοῦ πατριωτισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὑποκαίει εἰς τὴν νεανικὴν καρδίαν του καὶ τὸ ὁποῖον διὰ δαιμονίων στίχων προσπαθεῖ νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς δούλους ἀδελφούς μας. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οὐκ ὀλίγον ὁ Ἐλευθεριάδης συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος. Πλὴν τῶν πατριωτικῶν ποιημάτων του, τὰ ὁποῖα [illegible] μόλις ἐδημοσίευσε καὶ εἰς τὰ ὁποῖα διακρίνει κανεὶς τὸ [illegible] ἰδανικὸν αὐτοῦ, ἔχει γράψῃ τὴν Μακεδονιάδα εἰς 24 ῥαψῳδίας, ἔργον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἔξοχον. Εἰς στίχους [illegible], εἰς εἰκόνας ζωηρὰς [illegible] καὶ μὲ ἔμπνευσιν [illegible] περιγράφει [illegible] τῆς [illegible] Μακεδονίας μας. [illegible] ἡ Μοῦσα του [illegible] καὶ [illegible] ψάλλει [illegible] συγχρόνως εἰς [illegible] τὸ στόμα [illegible] θυμάτων [illegible].

[illegible]

9 38. 71

Εφημερίς των Οικογενειών.
Αθήναι 1 Σεπτεμβρ. 1906.

ΑΙΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

[Ὁ νεαρὸς Μακεδὼν ποιητής.—Τὰ ποιήματά του.—Ἡ δρᾶσίς του]

(Προσωπογραφία)

Ὁ Αἰμ. Ἐλευθεριάδης εἶνε μία συμπαθὴς καὶ ἑλκυστικὴ ἐκ τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ φυσιογνωμία, μία ὕπαρξις εὐγενής, ζῶσα καὶ τρεφομένη μὲ τὸ ὄνειρον τῆς Ἐλευθερίας, ἓν ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ εὐγενέστερα καὶ πατριωτικώτερα τέκνα τῆς δούλης Μακεδονίας μας. Μόλις εἰκοσαετὴς μὲ σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς, εἰς τοὺς ὁποίους ὅλη ἡ αἴγλη τῆς πατριωτικῆς ψυχῆς του ἀντικατοπτρίζεται, ὁ Αἰμ. Ἐλευθεριάδης δύναται νὰ καταταχθῇ συγχρόνως εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Εἰς τὰ ποιήματά του διαλάμπει ὅλον τὸ ζείδωρον πῦρ τοῦ πατριωτισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὑποκαίει εἰς τὴν νεκρὰν καρδίαν του καὶ τὸ ὁποῖον διὰ δαιμονίων στίχων προσπαθεῖ νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς δούλους ἀδελφούς μας. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οὐκ ὀλίγον ὁ Ἐλευθεριάδης συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος. Πλὴν τῶν πατριωτικῶν ποιημάτων του, τὰ ὁποῖα δεκαεπταέτης μόλις ἐδημοσίευσε καὶ εἰς τὰ ὁποῖα διακρίνει κανεὶς τὸ ἔξοχον talent αὐτοῦ, ἔχει γράψῃ τὴν Μακεδονιάδα εἰς 24 ραψῳδίας, ἔργον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἔξοχον. Εἰς στίχους σπαρταριστούς, εἰς εἰκόνας ζωηροτάτας καὶ μὲ ἔμπνευσιν ὄντως Σαιξπήρειον περιγράφει ὅλα τὰ βάσανα τῆς αἱματοκυλισμένης Μακεδονίας μας. Ἐκεῖ δὲ ποῦ ἡ Μοῦσα του τὰς ἀποτροπαιωτέρας καὶ φρικωδεστέρας τῶν σκηνῶν ψάλλει, ἐκσπᾷ συγχρόνως εἰς φοβερὰν ἐκδίκησιν, τὴν ὁποίαν θέτει εἰς τὸ στόμα ἑνὸς τῶν θυμάτων τῶν ἀγρίων δολοφόνων.

. . . .

«Σκιὲς ποῦ κρυφοβγαίνετε 'πτὸ μνῆμα τέτοιαν ὥρα
Σὰν τὴν ἰδέα ἄϋλες μὲ θολωμένο βλέμμα
Καὶ τριγυρνᾶτε μὲ καϋμὸ 'σαὐτὴν τὴν ἔρμη χώρα
Ζητῶντας γιὰ νὰ πάρετε πίσω ξανὰ τὸ αἷμα
Ὅπου σᾶς ἔκλεψ' ὁ φονιᾶς, ψυχὲς ἀγαπημένες

Ὁ ᾅδης ποῦ σᾶς ἔστειλε τόρα ἐδῶ κοντά μου
Χοθῆτε μὲ στὴν δόλ̩α μου καρδοῦλα φτερωμένες
Καὶ χύσατε 'στὰ σπλάγχνα μου 'στὰ μαῦρα σωθικά μου
Γ̩ὰ τὸν φον̩ά μας Βούλγαρο, τὸ μῖσος σας μὲ βία
Τὴν λαῦρα, τὴν μανία!
Τὴν ἄγρια μου ἐκδίκησι νὰ κάμουν πε̩ὸ μεγάλη
Πε̩ὸ τρομερὴ ἀκόμα
Νὰ κάμουν Λάμ̩α φτερωτὴ ποῦ νἄχῃ γ̩ὰ κεφάλι
Χίλ̩ων ὀχ̩ῶν τὲς κεφαλές. Τὴν κόλασι γ̩ὰ στόμα!
Ὦ σκορπισμένα κόκκαλα ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὴν ἄκρη
Προγόνων Μακεδόνων μου! Στὸ χῶμα αὐτὸ ζεῖς μόνο
Ἐμείνατ' ἀπ' τὴν δόξα τους. Ἐρείπι' ἀπ' τὸν χρόνο
Χύνω γ̩ὰ σᾶς ἓν δάκρυ....
Ὦ δόστε μου τὴν χάριν σας γοργὰ τὴν περασμένη
Τὴν φτερωτὴ τὴν νε̩ότη σας στὴν μάχη βαφτισμένη.
Τὴν φωτεινὴ ψυχή σας
Νὰ ἰδῇ ὁ κόσμος ὁ πικρὸς πῶς εἶμαι ναί! παιδί σας!».

Ὁ Αἰμ. Ἐλευθεριάδης σκοπεῖ προσέτι νὰ συνδυάσῃ, ὡς ὁ Βάγνερ, τὴν ποίησιν μὲ τὴν μουσικήν· διὰ τοῦτο τὰ περισσότερα αὐτοῦ ἔπη εἶνε γραμμένα εἰς μουσικήν, οὕτως εἰπεῖν, ἁρμονίαν... Ἐν γένει ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἔργων του, λαμπρὸν προοιωνίζεται τὸ μέλλον εἰς τὸν συμπαθῆ ποιητήν, ὅστις εἰς τοιαύτην νεαρὰν ἡλικίαν ἔγραψε τόσα ἀριστουργήματα, ὅσα οὐδ' αὐτὸς ὁ Βαλαωρίτης, ὅταν ἦτο νέος. Ὁ Αἰμ. Ἐλευθεριάδης ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην εἶνε κατὰ πολὺ τοῦ Βαλαωρίτου ὑπέρτερος. Ἐντὸς ὀλίγου πρόκειται νὰ ἔλθωσιν εἰς φῶς τὰ νέα αὐτοῦ ποιήματα αἱ σκιαὶ καὶ ὄνειρα ἔργον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἄριστον.—«Ἡ Ἐφημερὶς τῶν Οἰκογενειῶν» θεωρεῖται ἰδιαιτέρως εὐτυχής, διότι μεταξὺ τῶν ἐξόχων συνεργατῶν της ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ συγκαταριθμῇ καὶ τὸν Αἰμ. Ἐλευθεριάδην, τοῦ ὁποίου τὰ ἔξοχα ποιήματα θέλουσι κοσμῇ τὰς στήλας της.

Σ. ***

74

no. 75

«Ἐφημερὶς τῶν [illegible]»
Ἀθῆναι 1 Σεπτεμβρίου 1906

ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ

[Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πεφιλημένου μου
Ἀθανασίου Ζάννα]

Νάσιο, καὶ σὺ μᾶς ἔφυγες στὸν οὐρανὸ 'κεῖ πέρα
Καὶ σὺ λοιπὸν ἐτέντωσες τὰ κάτασπρα φτερά σου
Καὶ 'πέταξες 'σὰν ὄνειρο 'στὸν γαλανὸν αἰθέρα
Γιὰ νὰ 'βρῃ τὸν παράδεισο ἡ πάναγνη καρδιά σου;
Καὶ σὺ λοιπὸν ἐμίσεψες γιὰ τ' οὐρανοῦ τὰ μέρια
'Ἐκεῖ π' ἀνθίζ' ὁ Αὐγερινὸς καὶ λαμπυρίζει ἡ Πούλια
Νὰ δρέψῃς ἄνθια ζηλευτὰ μὲ λαίμαργα τὰ χέρια
Κρίνα, ζουμπούλια, γιασεμιά, ρόδα, μυρτοῦλες, γιούλια
Νὰ στέψῃς τὴν καρδοῦλά σου ἁγνὴν σὰν τὴν ἀχτῖδα
Βασίλισσαν τῆς παρθενιᾶς μὲ πόθο μὲ ἐλπίδα; . . .

Νάσιο, καὶ σὺ μᾶς ἔφυγες; . . . Χίλιες φορὲς μου εἶδα
Τοὺς πόθους μου νὰ σβύνουνε μαζὶ μὲ τὴν χαρά μου
Χίλιες φορὲς ἀντίκρυσα καὶ ὄνειρα καὶ ἐλπίδα
Ποῦ 'σὰν ἀφτέρωτα πουλιὰ φωλιάσαν στὴν καρδιά μου
Νὰ σπαρταροῦν τὰ δύστυχα . . . σκληρὰ νὰ ξεψυχήσουν
Καὶ νεκρωμένα καὶ ἔρημα τὰ στήθεια μου ν' ἀφήσουν
Μὰ τόσο δὲν ἐπόνεσα ὅσον στὸν χωρισμό σου! . . .
Τότε, ὢ ναί! δὲν ἔκλαψα. . . . Τὸ φλογερό μου δάκρυ
Τώρα κυλᾷ μονάχο του 'στοῦ τάφου σου τὴν ἄκρη
Ζητῶντας μέσ'το στῆθός σου ν' ἀράξῃ τὸ ψυχρό σου!

Νάσιο, καὶ σὺ ἐμίσεψες γιὰ τοὐρανοῦ τὰ μέρη;
Σ' ἐπλάνεσαν τὰ σύννεφα, τἀστέρια, τὸ φεγγάρι
Τώρα ὁποῦ τ' ὁλόδροσο καὶ μυρωμένο ἀγέρι
Παίζει γλυκὰ στὸ πέλαγος; Τώρα ποῦ ὅλο χάρι
Τ' ἀηδόνι ψάλλει ντροπαλό; . . . Ποῦ ἡ φύσις ἀνθισμένη
Γέρνει κρυφὰ 'στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀπείρου ἐρωτευμένη;
Δὲν σκέφθηκες 'στὸν οὐρανὸ πῶς σβύνουν πῶς περνοῦνε
Ὅλα τοῦ Πλάστου τἀγαθὰ βαρειά. ξεψυχισμένα
'Απ' τὴ φτωχὴ καρδοῦλά μας ἂν δὲν τὰ συνοδεύῃ
Τῆς μάνας τὸ χαμόγελο, τῆς μάνας ἡ εὐχοῦλα
Ποῦ τρυφερὰ τὰ στήθειά μας 'σὰν ὄνειρο χαϊδεύει
Σὰν αὖρα ἀνοιξιάτικη, σὰν 'Απριλιοῦ αὐγοῦλα; . . .
Δὲν σκέφθηκες 'στὸν οὐρανὸ πῶς μόνο θ' ἀπαντήσῃς;
'Αστροφεγγιὲς καὶ ἀνατολές, καὶ δύσες καὶ ἀχτῖδες
Καὶ Πούλιες καὶ Αὐγερινούς; . . . πῶς ὅπου κι' ἂν γυρίσῃς
Θὰ 'δῇς ἀστέρι νὰ κυλᾷ, νὰ σβῇ, νὰ λαμπυρίζῃ
Καὶ νεκρωμένους οὐρανοὺς 'στοὺς πόνους τῆς ψυχῆς μας;
Θὰ 'δῇς ψυχρὸ τὸ ἄπειρο, στοὺς πόθους τῆς ζωῆς μας. . . .
Εἶνε πικρὴ ἡ ἀλήθεια: Κάτω ἐδῶ 'στὴ γῆ μας
Ὁ ἔρωτας καὶ τὸ φιλὶ ἀδελφωμένα μένουν
Τῆς νειότης τὸ χαμόγελο ὁλόγλυκα ἀνθίζει
Ζοῦνε ὀνείρατα, χαρές, καὶ πόθοι καὶ ἐλπίδες
'Στὸν οὐρανὸ πεθαίνουν

— [illegible] Ἀριάδνη μου, καὶ [illegible]
[illegible] Πόσον ἐπιθυμῶ νὰ [illegible] ὥστε νὰ [illegible] ...
[illegible]

[illegible] εἰς τὸ πρόσωπον ὑπὸ τῆς [illegible] τῆς χαρᾶς [illegible] Ἠλίας, προσέθηκε μὲ [illegible] καὶ [illegible]

— Ἀλλὰ σύ, Ἀριάδνη μου, ὑποφέρεις, σὲ [illegible] ... [illegible] καὶ τὸ πρόσωπόν σου ἔχει τοῦ κρίνου τὴν [illegible] ... Τί συνέβη λοιπόν.

— Εἶμαι ἀπὸ τὴν ἀγρυπνίαν — ἀπήντησεν ἡ Ἀριάδνη — [illegible] ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς.

Καὶ διηγήθη εἰς αὐτὸν [illegible] τὴν προτεραίαν ἡ [illegible] τῷ [illegible], τῷ περιέγραψε τὴν ἀγωνίαν της καὶ [illegible] [illegible] ἀπὸ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τῆς [illegible] χρι τῆς [illegible] ἀφίστατο καὶ τέλος ἐξομολόγησε [illegible] [illegible] περισσότερον τὰ πράγματα [illegible] [illegible] νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ χωρίον εἶχε [illegible]

— [illegible] διατὶ [illegible] μὴ [illegible] [illegible], ἀλλὰ σὲ [illegible] θέλησε νὰ [illegible] [illegible] μας καὶ νὰ [illegible] τὴν θέλησιν αὐτοῦ [illegible] [illegible], [illegible] θ' [illegible] καὶ μόνον ἡ [illegible] [illegible] τὸν πρὸς σὲ ἔρωτα μου καὶ ὅτι [illegible] [illegible] πλὴν σοῦ νὰ λάβω σύζυγον ... Ἂς [illegible] ὅμως τὰ πράγματα νὰ βαδίσωσι τὴν ὁμαλήν [illegible] καὶ [illegible] νὰ [illegible] καθ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν καὶ τὴν [illegible] [illegible] μας ... Διὰ τῆς ὑπομονῆς ἴσως [illegible] [illegible] διὰ τῆς βίας.

Ὁ [illegible] ἤρκει [illegible]

[illegible] ὑπὸ τοῦ [illegible] δὲν [illegible] [illegible] ...

[illegible] τὴν [illegible], τὴν [illegible] [illegible] εἰς τὸ [illegible] τοῦ καὶ [illegible] [illegible] τὴν [illegible] χωρὶς ἡ [illegible] νὰ [illegible]

[illegible]

41 77

ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΩΝ

Τώρα ποῦ ἡ μαύρη Μάνα μας αἱματοκυλισμένη
Κυττᾷ τοῦ Σλαύου τὸ σπαθὶ νὰ σχίζῃ τὴν καρδιά της
Καὶ κράζει εἰς βοήθειαν τὰ σκόρπια τὰ παιδιά της
Τώρα καὶ σὺ μᾶς ἔφυγες γιὰ τὸ γαλάζιο οὐρανό ; . . .
Τὸ δάκρυ μου ἀργοκυλᾷ βουβὸ ἀπ' τὰ ματιά μου
Στὴν ποθεινή σου ἐνθύμησι τὴν πολυαγαπημένη
Στὸ χωρισμό μας το σκληρὸ σπαράσσει ἡ καρδιά μου
Καὶ ψιθυρίζει μὲ καϋμό : Σῦρε παιδί μου στὸ καλό ! . . .

Μακεδονία 7)VIII)906 **Αἰμ. Ἐλευθεριάδης**

ΑΙΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

ισ. 79

ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ

ΑΙΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

Τὸ αἷμα τρέχει ποταμὸς 'στὴν ἔρμη γῇ ἀκόμα
καὶ καθαρὰ κυττάζομε, τὸ μαῦρο κάτω χῶμα
πῶς πίνει τὴ ζωή ! ! .

1905.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ.

Δὲν θέλω δάφναις Παρνασσοῦ γλυκαῖς, καὶ μυρωμέναις,
οὔτε ἐληὰ πανώρηα, στ' Ὀλύμπου ποῦ φυτρώνει,
Οὔτε μυρτιὲς ὁλόδροσες, μαζὴ σφιχτοπλεμμέναις,
μοῦ φτάνουν ~~τὰ~~ ἀπόφυλλα ποῦ ὁ βορρειᾶς σαρώνει.
Δὲν θέλι' ὁ ἄμοιρος λαμπρό, 'στὸν Ἑλικῶνα δῶμα,
τοῦ φτάνει ξύλινος σταυρός, καὶ γῆς ὀλίγο χῶμα.

Μάϊος 1905. ΑΙΜ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΩΝ

ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ

ΑΘΑ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

Τὸ αἷμα τρέχει ποταμὸς 'στὴν ἔρμη γῆ ἀκόμα
καὶ καθαρὰ κοιτάζομε, τὸ μαῦρο κάτω χῶμα
πῶς πίνει τὴ ζωή!!.

1905.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΠΑΙΔΟΣ

Τὰς λέξεις ταύτας τὰς ἁγνάς μου,
  ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου
Ὦ! Πλαστουργέ, θερμῶς ἐκφέρω,
  θερμῆς καρδίας Προσευχῆς μου.
Ἀφοῦ τὰ πάντα προσαρμόζει
  εἰς ἁρμονίας τὴν ἀγκάλην —
Κάμε ὡς πρῶτον τὴν Ἑλλάδα,
  καὶ πάλιν, ἰσχυράν, μεγάλην!

—

Ὦ! πρόσδεξον τὴν αἴτησίν μου
  ἀπὸ τὰ βάθη μου, ὡς αὖραν
Εἰς τ' οὐρανοῦ τὴν ἡσυχίαν,
  ἀπὸ τοῦ στήθους μου τὴν λαύραν.
Ἀφοῦ τὰ πάντα βαυκαλίζεις,
  εἰς τοῦ ἐλέους τὴν κοιτίδα —
Ρίψον κ' ἓν βλέμμα εὐσπλαγχνίας,
  εἰς τὴν Ἑλλάδα μας πατρίδα.

—

Ἄλλο δὲν Σοῦ ζητῶ, ὦ! πάτερ!
  τὰ πάντα κόσμου, ματαιότης.
Πλὴν ἓν παρακαλῶ ἀκόμη
  γονυπετής, ἁγνὴ Θεότης.
Ἀφοῦ τὴν κτίσιν διευθύνεις
  εἰς τὴν ἁρμονικὴν ὁδόντης,
Κάμε μεγάλην τὴν Ἑλλάδα
  κι' ἐμέ, γενναῖον πρόμαχόν της.

Μάρτιος 12 1905

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

(τῷ Πανελληνίῳ).

Ἡ ψυχὴ ποῦ πετᾶ 'στὸν αἰθέρα,
ἡ καρδιὰ ποῦ χτυπᾶ δυνατά.
Τὸ ῥυάκι ποῦ τρέχει 'κεῖ 'πέρα,
τὸ πουλί, ποῦ στὰ ὕψη πετᾷ —
Ὅλα λέγουν: σὲ τοῦτο τὸ χῶμα
ποῦ τοῦ Κρούμου ῥημάζ' ἡ γενιά,
Θὰ ν' ἀρθῇ μιὰ ἡμέρα ἀκόμα,
ποῦ θὰ δῇ καὶ αὐτὸ 'λευτεριά!

—

Διέτε διέτε, τὸ σύμπαν βοΐζει
ἀπ' τὸ δάκρυ ποῦ χύνει ἡ γῆ.
Μέσ' τὸ αἷμα τὴ θόλια κυλίζει,
χάος θάλος, κακοῦργο, βαρύ.
Καὶ ῥιγμένα πατιοῦνται μνημεῖα μας,
τῶν προγόνων αὐτῶν τὰ ἱερά . . . .
Καὶ καθένας, ἰδού! συμφορά μας,
μὲ τὸ πόδι, γελῶντας, πατεῖ!

—

Καὶ μὲ χέρι ξηρό, λαβωμένο,
ἡ πατρὶς τὰ κυττᾷ μὲ καϋμό.
Καὶ στὰ ξέρες της, κάτω, σπασμένα,
χύνει δάκρυ ἡ θόλια, πικρό.
Κ' ἡ νυχτιὰ τὴ πλακώνει μὲ λαύρα,
σὰ φεγγάρι ἐβγαίνει θολό,
Καὶ στ' αὐτιά της τὴ φέρνει ἡ αὔρα,
τῶν σφαγμῶν τὸ φρικτὸ βογγητό!

—

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

(τῷ Πανελληνίῳ).

Ἡ ψυχὴ ποῦ πετᾶ 'στὸν αἰθέρα,
ἡ καρδιὰ ποῦ χτυπᾶ δυνατὰ
Τὸ ῥυάκι ποῦ τρέχει 'κεῖ 'πέρα,
τὸ πουλί, ποῦ στὰ ὕψη πετᾷ —
Ὅλα λέγουν: σὲ τοῦτο τὸ χῶμα
ποῦ τοῦ Κρούμου ῥημάζι' ἡ γενηά,
Θὲ ν' ἀρθῇ μιὰ ἡμέρα ἀκόμα,
ποῦ θὰ δῇ καὶ αὐτὸ 'λευτεριά!

—

Διέτε διέτε, τὸ σύμπαν βοΐζει
ἀπ' τὸ δάκρυ ποῦ χύνει ἡ γῆ.
Μέσ' τὸ αἷμα τὴ δόλια κυλίζει,
χέρι δόλιο, κακοῦργο, βαρύ.
Καὶ ῥιχμένα πατιοῦνται μπροστά μας,
τῶν προγόνων αὐτῶν τὰ Ἱερά . . . !
Καὶ καθένας, ἰδού! συμφορά μας,
μὲ τὸ πόδι, γελῶντας, σκοντᾷ!

—

Καὶ μὲ χέρι ξηρό, λαβωμένο,
ἡ πατρὶς τὰ κυττᾷ μὲ καϋμό.
Καὶ στὸ ξῖφός της, κάτω, σπασμένο,
χύνει δάκρυ ἡ δόλια, πικρό.
Κ' ἡ νυχτιά τὴ πλακώνει μὲ λαύρα,
τὸ φεγγάρι ἐβγαίνει θολό,
Καὶ στ' αὐτιά της τὴ φέρνει ἡ αὖρα,
τῶν σφαγμῶν τὸ φριχτὸ βογγητό!

—

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΠΑΙΔΟΣ

Τὰς λέξεις ταύτας τὰς ἁγνάς μου,
  ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου
Ὦ! Πλαστουργέ, θερμῶς ἐκφέρω,
  θερμῆς καρδίας Προσευχῆς μου.
Ἀφοῦ τὰ πάντα προσαρμόζει
  εἰς ἁρμονίας τὴν ἀγκάλην —
Κάμε ὡς πρῶτον τὴν Ἑλλάδα,
  καὶ πάλιν, ἰσχυράν, μεγάλην!

Ὦ! πρόσδεξον τὴν αἴτησίν μου
  ἀπὸ τὰ βάθη μου, ὡς αὔραν
Εἰς τ' οὐρανοῦ τὴν ἡσυχίαν,
  ἀπὸ τοῦ στήθους μου τὴν λαύραν.
Ἀφοῦ τὰ πάντα βαυκαλίζεις,
  εἰς τοῦ ἐλέους τὴν κοιτίδα —
Ρίψον κ' ἓν βλέμμα εὐσπλαγχνίας,
  εἰς τὴν Ἑλλάδα μας πατρίδα.

Ἄλλο δὲν Σοῦ ζητῶ, ὦ! πάτερ!
  τὰ πάντα κόσμου, ματαιότης.
Πλὴν ἓν παρακαλῶ ἀκόμη
  γονυπετής, ἁγνὴ Θεότης.
Ἀφοῦ τὴν κτίσιν διευθύνεις
  εἰς τὴν ἁρμονικὴν ἑδόντης,
Κάμε μεγάλην τὴν Ἑλλάδα
  κι' ἐμέ, γενναῖον πρόμαχόν της.

Μάρτιος 12 1896

Τοῦ πτωχοῦ Μισοφέγγαρου πάλι,
καὶ τὸ 'λίγο του φῶς ὠχριᾶ.
Τὸ σκεπάζει συγνέφων ἀγκάλη,
τρικυμία τριγύρω βαρειά . . . .
Ματωμένα κορμιὰ σκορπισμένα
κατὰ γῆς, τὰ φωτίζει θαμβό,
Καὶ μὲ μαῦρα φτερὰ ἁπλωμένα,
προχωρεῖ τῶν θυμάτων στοιχειό.

—

Μακεδόνες ! παιδιὰ τῶν ἀνδρείων,
πεταχτῆτε ὀρθοὶ στὴ στιγμή,
Θυμηθῆτ' 'Αλεξάνδρου τὸν βίον,
μὴ ξεχνᾶτε πατρίδα θερμή.
Τὸ σπαθί, μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι,
καὶ μὲ τ' ἄλλο, ψηλὰ τὸ σταυρό.
Φτιάστε τ' ὦνα, τοῦ ἄλλου τὸ ταῖρι,
καὶ σπαράχτε μ' αὐτά, τὸν ἐχθρό.

—

Εἶν' οἱ Βούλγαροι λύκοι, σπαράζουν,
εἶνε κτήνη, μὲ δίχως καρδιά,
Καὶ στὰ στήθια των μέσα, φωλειάζουν,
ψώρα μαύρη, μὲ φείδια, μ' ὀχιά!
Πᾶν αἰσχρόν, ἡ ζωή των θὰ μείνῃ,
πᾶν πικρόν, τὴ χαρά των κινεῖ.
Καὶ στεφάνι των δόξης θὰ γείνῃ,
τ' ἄτιμά των τὰ ἔργα μαζή.

—

Παλληκάρια, ἐμπρός! μὴ φοβᾶσθε,
κ' εἶνε τοῦτοι, μόν' ὄγκος πολύς.
Παλληκάρια. ἐμπρός! μὴ κοιμᾶσθε,
νοῦ δὲν ἔχουν, χτυπᾶτε εὐθύς.

Τὸ σπαθί, μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι,
  καὶ μὲ τ' ἄλλο, ψηλά, τὸ σταυρό.
Φτειάστε τ' ὄνα, τοῦ ἄλλου τὸ ταίρι,
  καὶ σπαράχτε μ' αὐτὸ τὸν ἐχθρό . . . !

II

Μὲ τὸ μάτ' ὁ κομήτας γυρμένο,
  μὲ τὸ χέρι στὴ κάμ' ἁπλωτό,
Καρτερεῖ μὲ ψωμὶ φορτωμένο,
  τὸν πατέρα παιδιῶν, μὲ καϋμό.
Βῆμ' ἀκούει, τὴν κάμαν κρατάει,
  σῶμα βλέπει, ὁρμᾷ καὶ χτυπᾷ,
Καὶ ἀφοῦ τὸ σπαράξῃ, πετάει,
  στοὺς συντρόφους νὰ πῇ μὲ χαρά :

—

«Τῶν Ἑλλήνων τὸ γένος θὰ σβύσῃ,
  δὲν θὰ μείνῃ Ἑλλήνων κανεὶς» . . .
Πλὴν ὁ Ἕλλην, ἂν μόνον φυσήσῃ
  δὲν θὰ μείνῃ ἀτίμων οὐδείς !
Κι' ὁ φονῃᾶς φανερὰ τὸ κυρήσσει,
  ὅσοι μείνουν στὴ πίστι στερρά,
Τὸ κεφάλι των πέρα θὰ σχίσῃ.
  θὰ ῥημάξῃ, θὰ κάψῃ φριχτά . . . !

—

Φαμελίτην κι ἂν βλέπει μπροστά του,
  νὰ σπαράζει θανάτου σπασμούς,
Δὲν πονεῖ, δὲν χτυπᾷ, ἡ καρδιά του,
  εἶνε Ἕλλην ! σοῦ λέγει . . . ἀκοῦς ; . . .

Τὸ σπαθί, μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι,
καὶ μὲ τ' ἄλλο, ψηλά, τὸ σταυρό.
Φτιάστε τ' ὤνα, τοῦ ἄλλου τὸ ταῖρι,
καὶ σπαράχτε μ' αὐτὸ τὸν ἐχθρό. . . !

II

Μὲ τὸ ματ' ὁ κομήτας γυρμένο,
μὲ τὸ χέρι στὴ κάμ' ἁπλωτό,
Καρτερεῖ μὲ ψωμὶ φορτωμένο,
τὸν πατέρα παιδιῶν, μὲ καϋμό.
Βῆμ' ἀκούει, τὴν κάμαν κρατάει,
σῶμα βλέπει, ὁρμᾶ καὶ χτυπᾶ,
Καὶ ἀφοῦ τὸ σπαράξῃ, πετάει,
στοὺς συντρόφους νὰ πῇ μὲ χαρά :

—

«Τῶν Ἑλλήνων τὸ γένος θὰ σβύσῃ,
δὲν θὰ μείνῃ Ἑλλήνων κανείς» . . .
Πλὴν ὁ Ἕλλην, ἂν μόνον φυσήσῃ
δὲν θὰ μείνῃ ἀτίμων οὐδείς!
Κιὸ φονηᾶς φανερὰ τὸ κυρήσσει,
ὅσοι μείνουν στὴ πίστι στερρά,
Τὸ κεφάλι των πέρα θὰ σχίσῃ.
θὰ ῥημάξῃ, θὰ κάψῃ φριχτά . . . !

—

Φαμελίτην κιἄν βλέπει μπροστά του,
νὰ σπαράζει θανάτου σπασμούς,
Δὲν πονᾶ, δὲν χτυπᾶ, ἡ καρδιά του,
εἶνε Ἕλλην! σοῦ λέγει . . . ἀκοῦς; . . .

Τοῦ στοιχειοῦ Μπουρέγγαρου πάλι,
καὶ τὸ λέγε του φῶς ἀχρειό.
Τὸ σκεπάζει συγνέφων ἀγκάλη,
τρικυμία τριγύρω βαρειά . . . .
Ματωμένα κορμιὰ σκορπισμένα
κατὰ γῆς, τὰ φωτίζει θαμβά.
Καὶ μὲ μαῦρα φτερὰ ἁπλωμένα,
προχωρεῖ τῶν θυμάτων στοιχειό.

—

Μακεδόνες! παιδιὰ τῶν ἀνδρείων,
μεταχτῆτε ὀρθοὶ στὴ στιγμή,
Θυμηθῆτ' Ἀλεξάνδρου τὸν βίον,
μὴ ξεχνᾶτε πατρίδα θερμή.
Τὸ σπαθί, μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι,
καὶ μὲ τ' ἄλλο, ψηλὰ τὸ σταυρό.
Φτιάνετε τ' ἕνα, τοῦ ἄλλου τὸ ταῖρι,
καὶ [illegible] μ' αὐτά, τὸν ἐχθρό.

—

Εἶν' οἱ Βούλγαροι λύκοι, σπαράζουν,
εἶνε κτήνη, μὲ δίχως καρδιά,
Καὶ στὰ στήθια των μίση, φωλιάζουν,
φόνο μαῦρο, μὲ γέλοια, μ' ὀργή!
Πᾶν αἰσχρόν, ἡ ζωή των θὰ μείνῃ,
πᾶν πικρόν, τὴ χαρά των κινεῖ.
Καὶ στεφάνι των δόξης θὰ γείνῃ,
τ' ἄτιμά των τὰ ἔργα μαζί.

—

Παλληκάρια, ἐμπρός! μὴ φοβᾶσθε,
κ' εἶνε τόσοι, μὸν' ὄγκος πολύς.
Παλληκάρια, ἐμπρός! μὴ κοιμᾶσθε,
ποῦ δὲν ἔχουν, χτυπᾶτε εὐθύς.

Καὶ στὸ σκότος, σὲ πέτραις κρυμμένος,
ἢ σὲ τοῖχο γυρμένος κρυφά,
Καρτερεῖ τὸν Ρωμηὸ λυσσασμένος
νὰ τοῦ κλέψῃ τὸ αἷμα σκληρά!

Γέρους νέους, παιδάκια τὰ σφάζουν,
καὶ γερόντισσαις τόσαις σεπταῖς.
Ὅτι βροῦνε μπροστὰ των ρημάζουν,
σὰν τῆς κόλασης λάμιαις φριχταῖς. . . !
Ὅ,τι κάμνουν, ἡ λύρα μου φίλοι
δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ψάλλ' ἡ φτωχή.
Μοῦχη τώρα πικρίσει τ' ἀχεῖλι,
καὶ τὸ μάτι θολώσει πολύ. . . .

Μὰ κιὸ Ἕλλην ἰδοὺ τὸν ὁρμάει
μὲ σπαθί, μὲ τουφέκι εὐθύς,
Καὶ ἡ γῆ, τὸν αἰθέρα ρωτάει
μήπως εἶνε ὁ γυιὸς ἀστραπῆς . . . .
Καὶ τὰ φείδια τὰ χώνει στὸ μνῆμα
καθαρίζει τὰ μέρη ἐδῶ
Σὰν θαλάσσης τ' ἀτρόμητο κῦμα
ποῦ παστρεύει πελάγου βυθό.

Κ' ἡ ψυχὴ ποῦ πετᾷ στὸν αἰθέρα,
κ' ἡ καρδιὰ ποῦ χτυπᾷ δυνατά,
Καὶ τὸ κῦμα ποῦ σπάζει 'κεῖ πέρα,
καὶ τ' ἀηδόνι, ποῦ πάνω πετᾷ —
Ὅλα λέγουν; σὲ τοῦτο τὸ χῶμα,
ποῦ τοῦ Κρούμου ρημάζ' ἡ γενηά,
Θὲ νάλθῃ μιὰ ἡμέρα ἀκόμα
ποῦ θὰ διῇ καὶ αὐτὸ λευτεριά.

Ὀκτώβριος 1904

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
ΚΑΙ
ΣΠΥΡΟΣ ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

(ἢ ὁ κλέφτης καὶ τὸ ψυχοπαίδι του)

Τῇ ψυχῇ τοῦ γλυκυτάτου μου φίλου καὶ ἀνδρείου ὁπλαρχηγοῦ

Καπετὰν **ΜΙΧΑΗΛ ΜΩΡΑΪΤΗ**

Προσφώνημα !

Θαῤῥῶ πῶς εἶνε ψέμματα, δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου
  πῶς πότισε τὸ αἷμά σου τῆς γῆς αὐτὰ τὰ μέρη,
Καὶ ἡ καρδιά μου σπαρταρᾷ, καὶ σβεῖ τοὺς λογισμούς μου,
  ὅταν στὰ μάτια της 'μπροστὰ ἡ φήμη σιγοφέρῃ
Νεκρὸ κορμὶ παμφίλτατο, σὲ λάκκο πεταμμένο,
        στὰ ὄρνια ἀφημμένο ! . . .
Γλυκέ μου φίλε σβύσθηκες, σὰν λάμψη ἀπ' τὸ τουφέκι ! . . .
  ποιὸς τ' ὤλπιζε τὸ ἑρπετὸ νὰ πνίξῃ τὸ λιοντάρι,
Τὴν ἀστραπὴ τὸ σύγνεφο, τὸν Ὄλυμπο παρέκει
  νὰ τὸν χαλάσῃ ὁ βοῤῥειᾶς ; ποιὸς τ' ὤλπιζε νὰ πάρῃ
Ὁ σύρκνὸς τὸν οὐρανό ; τὸ βόλι τὸν αἰθέρα
  νὰ τὸν κρημνίσῃ κατὰ γῆς, νὰ σβύσῃ τὴν ἡμέρα ; . . .
Ποιὸς τ' ὤλπιζεν· ἀλλοίμονο ! . . . στενάζομαι μακρά σου,
  ὁ Πλάστης 'πῆρε τὴν πνοή, τὸ χῶμα τὸ κορμί σου,
Τὸ μαῦρο βόλι ἀπελπιστικὰ ἐπῆρε τὴ ζωή σου
        κ' ἡ δόξα τ' ὄνομά σου ! . . . .
Ὄχι ! δὲν εἶν' ἀλήθεια ! δὲν τὸ πιστεύω ἀκόμα
  πῶς ἔφυγες στὸν οὐρανό· πῶς πῆγε ἡ ἀχτίδα

49. 93

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
ΚΑΙ
ΣΠΥΡΟΣ ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
(ἢ ὁ κλέφτης καὶ τὸ ψυχοπαῖδί του)

Τῇ ψυχῇ τοῦ γλυκυτάτου μου φίλου καὶ ἀνδρείου ὁπλαρχηγοῦ
Καπετὰν **ΜΙΧΑΗΛ ΜΩΡΑΪΤΗ**

Προσφώνημα!

Θαρρῶ πῶς εἶνε ψέμματα, δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου
πῶς πότισε τὸ αἷμά σου τῆς γῆς αὐτὰ τὰ μέρη,
Καὶ ἡ καρδιά μου σπαρταρᾷ, καὶ σβεῖ τοὺς λογισμούς μου,
ὅταν στὰ μάτια της 'μπροστὰ ἡ φήμη σιγοφέρῃ
Νεκρὸ κορμὶ παμφίλτατο, σὲ λάκκο πεταμμένο,
στὰ ὄρνια ἀφημμένο! . . .
Γλυκέ μου φίλε σβύσθηκες, σὰν λάμψι' ἀπ' τὸ τουφέκι! . .
ποιὸς τ' ὤλπιζε τὸ ἑρπετὸ νὰ πνίξῃ τὸ λιοντάρι,
Τὴν ἀστραπὴ τὸ σύγνεφο, τὸν Ὄλυμπο παρέκει
νὰ τὸν χαλάσῃ ὁ βορρειᾶς; ποιὸς τὤλπιζε νὰ πάρῃ
Ὁ οὐρανὸς τὸν οὐρανό; τὸ βόλι τὸν αἰθέρα
νὰ τὸν κριμνήσῃ κατὰ γῆς, νὰ σβύσῃ τὴν ἡμέρα; . . .
Ποιὸς τ'ὤλπιζεν' ἀλλοίμονο! . . στενάζομε μακρά σου,
ὁ Πλάστης 'πῆρε τὴν πνοή, τὸ χῶμα τὸ κορμί σου,
Τὸ μαῦρο βόλι ἄσπλαγχνα ἐπῆρε τὴ ζωή σου
κ' ἡ δόξα τ' ὄνομά σου! . . . .
Ὄχι! δὲν εἶν' ἀλήθεια! δὲν τὸ πιστεύω ἀκόμα
πῶς ἔφυγες στὸν οὐρανό· πῶς πῆγε ἡ ἀχτίδα

Καὶ στὸ σκότος, σὲ πέτραις κρυμμένος,
ἢ σὲ τοῖχο γυρμένος κρυφά,
Καρτερεῖ τὸν Ρωμηὸ λυσσασμένος
νὰ τοῦ κλέψῃ τὸ αἷμα σκληρά!

—

Γέρους νέους, παιδάκια τὰ σφάζουν,
καὶ γερόντισσαις [illegible] σπαταίς.
Ὅτι βροῦνε μπροστά τους ῥημάζουν,
σὰν τῆς κόλασης λάμιαις φριχταίς. . . !
Ὅ,τι κάμνουν, ἡ λύρα μου φίλοι
δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ψάλλ' ἡ φτωχή.
Μοῦχη τώρα πικρίσει τ' ἀχείλι,
καὶ τὸ μάτι θολώσει πολύ. . . .

—

Μὰ κιὸ Ἕλλην ἰδοὺ τὸν ὁρμάει
μὲ σπαθί, μὲ τουφέκι εὐθύς,
Καὶ ἡ γῆ, τὸν αἰθέρα ῥωτάει
μήπως εἶνε ὁ γιούς ἀστραπῆς . . .
Καὶ τὰ φείδια τὰ χώνει στὸ μνῆμα
καθαρίζει τὰ μέρη ἐδῶ·
Σὰν θαλάσσης τ' ἀτρόμητο κῦμα
ποῦ [illegible] πελάγου βυθό.

—

Κ' ἡ ψυχὴ ποῦ πετᾷ στὸν αἰθέρα
κ' ἡ καρδιὰ ποῦ [illegible]
Καὶ τὸ κῦμα ποῦ [illegible]
καὶ τ' ἀηδόνι, ποῦ πάνω πετᾷ —
Ὅλα λέγουν; σὲ τοῦτο τὸ χῶμα,
ποῦ τοῦ Κρούμου ῥημάζ' ἡ γενηά,
Θὰ [illegible] μιὰ ἡμέρα ἀκόμα
ποῦ θὰ δῇ καὶ αὐτὸ λευτεριά.

Ὀκτώβριος 1904

Ξανὰ στὸν Ἥλιο στὰ ψηλά· τῆς γῆς τὸ μαῦρο χῶμα
πῶς ἔπιε τ' ἄνθους τὴ δροσιά, τὸ μνῆμα τὴν ἐλπίδα.
Γιατὶ βαθειά μου ἀναζῆς· γιατ' ηὗρες φίλε, πάλι
τὰ σύγνεφα, τὸν οὐρανό, τὰ δάση, τὰ βουνά σου,
Ταῖς λαγκαδιαῖς σου, μέσα μου· στὴ φτερωτή μου ἀγκάλη
ηὗρες τὴ φλόγα τὴ φριχτὴ τῆς μάχης, τὴ χαρά σου,
Τὸ κῦμα τοῦ Φαλήρου μας ποῦ ψιθυρίζει 'πέρα
γλυκὸ τραγοῦδι παλαιό, ποὖνε τραγοῦδι νέο ! . . .
Ηὗρες βαθειά μου, τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος τ' ὡραῖο
μ' ἐλευτεριᾶς ἀέρα !

I

Σπῦρο μου, πιάσε με· Τὴ κεφαλή μου
κράτα στὸ γόνα σου, στὴν ἀγκαλιὰ . . .
Βάστα με, 'χάθηκα, φεύγ' ἡ πνοή μου,
σβύνουν τὰ μάτια μου, παύ' ἡ μιλιά ! . . .

—

Βόλι μ' ἐθέρισε· μέσα, βαθειά μου
σέρνει ὀπίσω του χάρο σκληρό,
Μοῦ δίνει τάφο μου, τὴ λαγκαδιά μου,
ποῦ τάφος τύχαινε ἐχτροῦ σωρό !

—

Παύει τὸ μέτρημα, κρύα πομένει
μέσα μου ἄσπλαγχνα καὶ ἡ καρδιά,
Ποῦ τόσο σήμαινε ἀντρειωμένη
τὴ κάθε νίκη μας, μὲ τὰ θεριά.

—

Καὶ τώρα σβύνεται τὸ ταίρ' αὐτό μου,
βαρειὰ ἀκούεται σὰν τὴν ἠχώ,
Ἔγεινε σήμαντρο τὸ νεκρικό μου,
π' οὗταν ἡ σάλπιγξ μου τόσον καιρό !

—

Κι' αὐτὸ τὸ μάτι μου τὸ δόλιο τώρα,
π' εὗχε τὰ ἄπειρα μέσα βαθειά,
Κ' ἔβγαζεν ἄλλοτε χίλια τὴν ὥρα
ἀστροπελέκια μύρια, βαρειά.

—

Τώρα θολώνεται! . . . χαίρε παιδί μου,
ρίχτει μιὰ λάμψι του μόνο στερνή,
Βλέπει ταὶς ῥάχαις του . . . θέλ' ἡ ψυχή μου
φῶς νὰ τῆς μείνουνε μέσα στὴ γῆ! . . .

—

Πάρε τὰ ὅπλα μου τὰ τιμημένα,
ποῦ τὰ εὐλόγησε μάχης φωτιά,
Μέσα στὸν πόλεμο ποὖν' βαφτισμένα
μ' αἷμα ὁλόμαυρο ἀπ' τὰ φονιά.

—

Ἦσαν τὸ ταίρι μου, τὸ φυλαχτό μου,
μ' αὐτὰ μεγάλωσα, πάντα ἐσύ,
Θέλω στὰ χέρια σου τὰ βροντερά μου
'πάνω στὸ μνῆμά μου νὰ κελαϊδῇ.

—

Θέλω στὰ χέρια σου ναί! στὸν ἐχτρό μας
φλόγα νὰ γένουνε, χάρος, φωτιά,
Νὰ στεφανώνουνε τὸ ζηλευτό μας
χῶμα, μ' ὁλόδροσα δάφνης κλαριά!

—

Παιδί μου, πάρε τα' [illegible] τὴ γῆ μου
τῶν Μακκαβαίων [illegible], ποῦ ξεψυχῶ,
Μεῖνε ἀσάλευτο' πάρ' τὴν εὐχή μου
ποῦ θὰ σοῦ στέκεται γιὰ φυλαχτό! . . .

—

Φίλα τα γρήγορα' π' ἄλλον ἀγῶνα
μοὔτυχαν τοῦτα κληρονομιά,
Εἶν' ἀγιασμένα' σ' αὐτὰ τὰ χρόνια
π' ἰδῶ θὰ φέρουνε Ἐλευτεριά.

Κι' αὐτὸ τὸ μάτι μου τὸ δόλιο τώρα,
π' οὖχε τὸ ἄπειρο μέσα βαθειά,
Κ' ἔβγαζεν ἄλλοτε χίλια τὴν ὥρα
ἀστροπελέκια μύρια, βαρειά.

Τώρα θολώνεται ! . . . χαῖρε παιδί μου,
ρίχτει μιὰ λάμψι του μόνο στερνή,
Βλέπει ταῖς ράχαις του . . . θέλ' ἡ ψυχή μου
φῶς νὰ τῆς μείνουνε μέσα στὴ γῆ ! . . .

Πάρε τὰ ὅπλα μου τὰ τιμημένα,
ποῦ τὰ εὐλόγησε μάχης φωτιά,
Μέσα στὸν πόλεμο πούν' βαφτισμένα
μ' αἷμα ὁλόμαυρο ἀπ' τὸ φονηά.

Ἦσαν τὸ ταίρι μου, τὸ φυλαχτό μου,
μ' αὐτὰ μεγάλωσα, πάρτα ἐσύ,
Θέλω στὰ χέρια σου τὸ βροντερό μου,
'πάνω στὸ μνῆμά μου νὰ κελαϊδῆ.

Θέλω στὰ χέρια σου ναί ! στὸν ἐχτρό μας
φλόγα νὰ γείνουνε, χάρος, φωτιά,
Νὰ στεφανώνουνε τὸ ζηλευτό μας
χῶμα, μ' ὁλόδροσα δάφνης κλαριά !

Παιδί μου, πάρετα· σαὐτὴ τὴ γῆ μου
τῶν Μακεδόνων μας, ποῦ ξεψυχῶ,
Μεῖνε ἀσάλευτο· πάρ' τὴν εὐχή μου
ποῦ θὰ σοῦ στέκεται γιὰ φυλαχτό ! . . .

Φίλα τα γρήγορα· π' ἄλλον ἀγῶνα
μοὔτυχαν τοῦτα κληρονομιά,
Εἶν' ἁγιασμένα· σ' αὐτὰ τὰ χρόνια
κ' ἐδῶ θὰ φέρουνε 'Ελευτεριά.

Ξανά στόν Ἥλιο στὰ ψηλά· τῆς γῆς τὸ μαῦρο χῶμα
  πῶς ἔπιε τ' ἄνθους τὴ δροσιά, τὸ μνῆμα τὴν ἐλπίδα.
Γιατί βαθειά μου ἀναζῆς· γιατ' ηὗρες φίλε, πάλι
  τὰ σύγνεφα, τὸν οὐρανό, τὰ δάση, τὰ βουνά σου,
Ταίς λαγκαδιαίς σου, μέσα μου· στὴ φτερωτή μου ἀγκάλη
  ηὗρες τὴ φλόγα τὴ φριχτὴ τῆς μάχης, τὴ χαρά σου.
Τὸ κῦμα τοῦ Φαλήρου μας ποῦ ψιθυρίζει 'πέρα
  γλυκὸ τραγοῦδι παλαιό, ποῦνε τραγοῦδι νέο! . . .
Ηὗρες βαθειά μου, τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος τ' ὡραῖο
  μ' ἐλευτεριᾶς ἀέρα!

I

Σπῦρο μου, πιάσε με· Τὴ κεφαλή μου
  κράτα στὸ γόνα σου, στὴν ἀγκαλιά . . .
Βάστα με, 'χάθηκα, φεύγ' ἡ πνοή μου,
  σβύνουν τὰ μάτια μου, παύ' ἡ μιλιά! . . .

—

Βόλι μ' ἐθέρισε· μέσα, βαθειά μου
  σέρνει ὀπίσω του χάρο σκληρό,
Μοῦ δίνει τάφο μου, τὴ λαγκαδιά μου,
  ποῦ τάφος τύχαινε ἐχτροῦ σωρό!

—

Παύει τὸ μέτρημα, κρύα πομένει
  μέσα μου ἄσπλαγχνα καὶ ἡ καρδιά,
Ποῦ τόσο σήμαινε ἀντρειωμένη
  τὴ κάθε νίκη μας, μὲ τὰ θαρριά.

—

Καὶ τώρα σβύνεται τὸ ταίρ' αὐτό μου,
  βαρειὰ ἀκούεται σὰν τὴν ἠχώ,
Ἔγεινε σήμαντρο τὸ νεκρικό μου,
  π' οὖταν ἡ σάλπιγξ μου τόσον καιρό!

—

Πάρε τα, 'σβύστηκα· φεύγ' ἡ πνοή μου,
νά την ἐθόλωσε καὶ ἡ ματιά.
Παιδί μου φίλα με, πάρ' τὴν εὐχή μου,
γύρε στὰ στήθια μου . . . ἄχ! . . ἔχε γειά! . .

II

Ὁ Μωραΐτης 'πέθανε· στὴ γῆ γυρμένος μένει,
τὸ μάτι του νεκρώθηκε, τὸ στόμα του δὲν κραίνει.
Καὶ ἡ νυχτιὰ ποῦ ἔφτανε μὲ χάραις, ποῦ δροσίζει,
θυμιατηρό του ἔγεινε, ὁποῦ τὸν θυμιατίζει . . . .
Καὶ 'μπρός του στέκεται ὠχρὸ βουβὸ καὶ δακρυσμένο
τὸ ἔρμο του κλεφτόπουλο ἐκεῖ μελανιασμένο,
Καὶ μόνο τὸ τρεμούλιασμα 'πτὰ χείλια του προδίνει,
πῶς τὸ φαρμάκι τῆς ζωῆς ἀκόμα καταπίνει.
Σὰν μιὰ λαμπάδα σε νεκρὸ θαμβὴ ποῦ σιγοκαίει,
ποῦ ψιττιλίζει σιγανά, ποῦ στάζει σὰν νὰ κλαίῃ!
Ψυχοπατέρα φώναξε· 'μπροστά σου διὲς γυρμένο
τὸ δόλιο ψυχοπαῖδί σου, φαρμάκι ποτισμένο.
Σήκω πατέρα, δεῖξέ με τὴ φλογερή σου ὄψι,
ποῦ ἦταν ἀπαράλλακτη σὰν τοῦ σπαθιοῦ τὴ κόψι,
Κι' ἔλα ξανὰ νὰ τρέξουμε σὰν τὸν βορρειᾶ μὲ βία,
σὰν σίφουνας 'στοὺς ἄπιστους, ἀπάνω στὰ θηρία.
Μὰ δὲν ἀκούεις, πέταξες! . . . τ' ἀδέλφια πολεμᾶνε
'μπροστά μας 'λίγο παρὰ 'κεῖ, σὰν ἀστραπαῖς ὁρμᾶνε,
Καὶ τὸν ἐχτρὸ σπαράζουνε γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα,
καὶ χύνουν φῶς ὁλόγλυκο, σ' αὐτή μας τὴ σκοτίδα—
Κι' ἐμεῖς ποῦ τρέχαμε 'μπροστά, οἱ πρῶτοι, ἀφρισμένοι,
βρισκόμασθε 'στερνοὶ ἐδῶ, οἱ μαῦροι, νεκρωμένοι! . .
Κι' ἐσένα ποῦ μοῦ βάφτισες μέσ' τῆς φωτιᾶς τὰ μέρη,
ποῦ μ' ἔδειξες τὸν τύρρανο μὲ τὸ πλατὺ μαχαῖρι,
Ποῦ μ' ἔδωσες τὸν οὐρανό, ποῦ μ' ἔκανες λεοντάρι
ἀπὸ ἀρτέρωτο πτηνό, μέσ' τοῦ βουνοῦ τὴ χάρι —

Καὶ τὴ ζωή σου μ' ἔδωκες, τὸ θάρρος σου, τὸ φῶς σου,
  ἐγὼ ἓν δάκρυ μοναχά, καὶ χῶμα θὰ σοῦ δώσω!
Σκάφτει, πατῷ τὴ μαύρη γῆ· τὰ σπλάγχνα της τὰ σχίζει·
  κάμνει κρεββάτι μαλακό, μὲ δάφναις τὸ στολίζει.
Καὶ σὰν μητέρα σιγανά, τὸν κλέφτη κατεβάζει,
  καὶ τὰ δικά του ἅρματα, 'στὸ πλάϊ του τὰ βάζει.
Τὸ μνῆμα κτίσθηκε πικρά! τὸ δακρυσμένο βλέμμα
  τοῦ γυιοῦ του στήθηκε ἐκεῖ σὰν νἆταν ἕνα στέμμα.
Καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ ἄμοιρου ψυχοπατέρα παίρνει,
  καὶ τὸ τουφέκι του γοργά, στὸν ὦμό του τὸ φέρνει.
Καὶ ῥίχνει βῆμα ἓν 'μπροστά, καὶ πίσω μιὰ ματιά του,
  ἐμπρός του μένει ἡ τιμή . . . μὰ ὀπίσω ἡ καρδιά του.
Κι' ὁρμάει μέσ' τὸν πόλεμο· θέλει νὰ νανουρίζῃ
  μὲ τ' ὅπλο του, τὸν κλέφτη του, νὰ τὸν ἀποκοιμίζῃ
Ποῦ ἔχει στρῶμά του τὴ γῆ, ταῖς δάφναις προσκεφάλι,
  καὶ κατοικία θεϊκή, τοῦ γυιοῦ του τὴν ἀγκάλη.

III

Ἡ Μάχη.

Ἡ νύχτα πλακώνει
ἡ μάχη κορώνει,
Ἀνάφτει ἡ φύσις,
καὶ τρέμει κι' ὁ κόσμος καὶ [κτίσις
μὲ λαῦρα φρικτά.

—

Τὰ ἄτια καλπάζουν
καὶ σπίθαις τινάζουν
[illegible]
[illegible] τ' αὐτιά [των,
στοὺς ἤχους σπαθιῶν.

—

Πετοῦν νυχτοπούλια·
κλεφτῶν καραούλια
Σφυρίζουν ὁρμῶντας,
σὰν ὁρμάει στὴ μάχη κυλᾶνε
κ' οἱ κλέφταις γοργά.

—

Γοργὰ ῥοβολᾶνε
καὶ μέσα κυλᾶνε
Στὸν πόλεμο τώρα,
χιλιάδες βαρβάρων τὴν ὥρα
μὲ βλέμμα θολόν.

—

Ποῦ τὴ ζωή σου μ' ἔδωκες, τὸ θάῤῥος σου, τὸ φῶς σου,
ἐγὼ ἓν δάκρυ μοναχά, καὶ χῶμα θὰ σοῦ δώσω !
Σκάφτει, πετᾷ τὴ μαύρη γῆ· τὰ σπλάγχνα της τὰ σχίζει·
κάμνει κρεββάτι μαλακό, μὲ δάφναις τὸ στολίζει,
Καὶ σὰν μητέρα σιγανά, τὸν κλέφτη κατεβάζει,
καὶ τὰ δικά του ἄρματα, 'στὸ πλάϊ του τὰ βάζει.
Τὸ μνῆμα κτίσθηκε πικρά ! τὸ δακρυσμένο βλέμμα
τοῦ γυι̯οῦ του στήθηκε ἐκεῖ σὰν νἄταν ἕνα στέμμα.
Καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ ἄμοιρου ψυχοπατέρα πέρνει,
καὶ τὸ τουφέκι του γοργά, στὸν ὦμό του τὸ φέρνει.
Καὶ ῥίχνει βῆμα ἓν 'μπροστά, καὶ πίσω μι̯ὰ ματι̯ά του,
ἐμπρός του μένει ἡ τιμή . . . μὰ ὀπίσω ἡ καρδι̯ά του.
Κι̯' ὁρμάει μέσ' τὸν πόλεμο· θέλει νὰ νανουρίζῃ
μὲ τ' ὅπλο του, τὸν κλέφτη του, νὰ τὸν ἀποκοιμίζῃ
Ποῦ ἔχει στρῶμά του τὴ γῆ, ταῖς δάφναις προσκεφάλι,
καὶ κατοικία Θεϊκή, τοῦ γυι̯οῦ του τὴν ἀγκάλη !

III

'Η Μάχη.

'Η νύχτα πλακώνει
ἡ μάχη κορώνει,
'Ανάφτει ἡ φύσις,
καὶ τρέμει κι̯' ὁ κόσμος καὶ
μὲ λαῦρα φριχτά. [κτίσις

—

Πετοῦν νυχτοπούλια·
κλεφτῶν καραούλι̯α
Σφυρίζουν ὁρμᾶνε,
σὰν δράκοι στὴ μάχη κυλᾶνε
κ' οἱ κλέφταις γοργά.

—

Τὰ ἄτι̯α καλπάζουν
καὶ σπίθαις τινάζουν
Βαρει̯ὰ πεταλλά των,
ὀρθώνουν τὴ χήτη, τ' αὐτία
στοὺς ἦχους σπαθι̯ῶν. [των,

—

Γοργὰ ῥοβολᾶνε
καὶ μέσα κυλᾶνε
Στὸν πόλεμο τώρα,
χιλι̯άδες βαρβάρων τὴν ὥρα
μὲ βλέμμα θολόν.

—

102

Πάρε τα, 'σβύστηκα' φεύγ' ἡ πνοή μου,
νὰ τὴν ἐθόλωσε καὶ ἡ ματιά.
Παιδί μου φίλα με, πάρ' τὴν εὐχή μου,
γύρε στὰ στήθια μου . . . ἄχ! . . ἔχε γειά! . .

II

Ὁ Μωραΐτης 'πέθανε' στὴ γῆ γυμμένος μένει,
τὸ μάτι του νεκρώθηκε, τὸ στόμα του δὲν κραίνει.
Καὶ ἡ νυχτιὰ ποῦ ἔφτανε μὲ χάραις, ποῦ δροσίζει,
θυμιατηρό του ἔγεινε, ὁποῦ τὸν θυμιατίζει . . . .
Καὶ 'μπρός του στέκεται ὠχρὸ βουβὸ καὶ δακρυσμένο
τὸ ἔρμο του κλεφτόπουλο ἐκεῖ μελανιασμένο,
Καὶ μόνο τὸ τρεμούλιασμα 'πτὰ χείλια του προδίνει,
πῶς τὸ φαρμάκι τῆς ζωῆς ἀκόμα κατεπίνει.
Σὰν μιὰ λαμπάδα σε νεκρὸ θαμβὴ ποῦ σιγοκαίει,
ποῦ ψιττιλίζει σιγανά, ποῦ στάζει σὰν νὰ κλαίῃ!
Ψυχοπατέρα φώναξε· 'μπροστά σου δέ̣ς γυμμένο
τὸ δόλιο ψυχοπαΐδί σου, φαρμάκι ποτισμένο.
Σήκω πατέρα, δεῖξέ με τὴ φλογερή σου ὄψι,
ποῦ ἦταν ἀπαράλλακτη σὰν τοῦ σπαθιοῦ τὴ κόψι,
Κι' ἔλα ξανὰ νὰ τρέξουμε σὰν τὸν βορρειὰ μὲ βία,
σὰν σίφουνας 'στοὺς ἄπιστους, ἀπάνω στὰ θηρία.
Μὰ δὲν ἀκούεις, πέταξες! . . . . τ' ἀδέλφια πολεμάνε
'μπροστά μας 'λίγο παρὰ 'κεῖ, σὰν ἀστραπαῖς ὁρμᾶνε,
Καὶ τὸν ἐχτρὸ σπαράζουνε γιὰ τὴ γλυκειὰ πατρίδα,
καὶ χύνουν φῶς ὁλόγλυκο, σ' αὐτή μας τὴ σκοτίδα—
Κι' ἐμεῖς ποῦ τρέχαμε 'μπροστά, οἱ πρῶτοι, ἀφρισμένοι,
βρισκόμασθε 'στερνοὶ ἐδῶ, οἱ μαῦροι, νεκρωμένοι! . .
Κι' ἐσένα ποῦ μοῦ βάφτισες μέσ' τῆς φωτιᾶς τὰ μέρη,
ποῦ μ' ἔδειξες τὸν τύρρανο μὲ τὸ πλατὺ μαχαίρι,
Ποῦ μ' ἔδωτες τὸν οὐρανό, ποῦ μ' ἔκανες λεοντάρι
ἀπὸ ἀφτέρωτο πτηνό, μέσ' τοῦ βουνοῦ τὴ χάρι —

54 103

Καὶ πίσω των φέρνουν
σταῖς σέλλαις ποῦ γέρνουν
᾿Αντάρα καὶ λαῦρα,
κ' ἐγείρει μὲ βία ἡ αὔρα
βαρὺ βογγητό!

—

Κ' οἱ κλέφταις ῥυάζουν,
ὁρμοῦνε, σπαράζουν,
Καὶ πίσω των πέρα
καὶ σύγνεφα σέρνουν μ' αἰθέρα
μαζῆ μ' οὐρανό!

—

Κι'ὠχρὸ τὸ φεγγάρι,
δὲν λάμπει μὲ χάρι,
Θαρρεῖς σῶς μαλλώνουν
ἡ γῆ κιοὐρανὸς καὶ σκοτώνουν
τὴ πλᾶσι φριχτά!

—

Καὶ σφίγγουνται ὅλοι,
μὲ βία τὸ βόλι
Στὰ σπλάγχνα των ῥίχνουν,
τὰ δόντια των τρίζουνε, δεί- [χνουν
μὲ λύσσα, γοργά.

—

Καὶ ἔξαφνα κάτι
ἐστράφτει κομμάτι
Μαζῆ μ' ἕνα χέρι,
καὶ σπίθα τὸ λὲς τὸ μαχαῖρι,
τὴ μάχη, φωτιά.

—

Κι'ὁρμοῦνε μὲ λαῦρα
σὰν κύματα μαῦρα
Γιάφρὸ ποῦ βαστοῦνε,
καπνὸ ποῦ τὰ ὅπλα σκορποῦνε
σὰν Ἅδου θεριά!

—

Κι' ὁ χάρος π' ἁράζει
τὴ μάζα σπαράζει,
Καὶ λὲς νὰ κοχλάζῃ
Ἡφαίστειο, αἷμα ποῦ βγάζει
γιὰ λάβα θερμή.

—

Βαρειὰ τρικυμία
μὲ λύσσα μὲ βία,
Ποῦ ἔχει φριχτή της
τοῦ ὅπλου τὴ λάμψι' ἀστραπή [της,
ποῦ φεύγει γοργή.

—

Κι' ὁ Σπῦρος ὁρμάει
καὶ σπάθην κρατάει
Σὰν ἄγριο λιοντάρι,
καὶ σφάζει γεμάτος καμάρι
δεκάδας ἐχθρούς.

—

Πλακώνουν κοντά του,
δεξιά του, ζερβά του,
᾿Εχθροὶ λυσσασμένοι,
κ' ἰορμᾶνε σαὐτὸν φλογισμένοι
μὲ μίσους ἀφρούς!

104

Κι' [illegible] τοὺς σκορπίζει
τὰ δόντια του τρίζει,
Καὶ φεύγουν πετῶνε
οἱ ἄθλιοι κάτω, μακρὰ ροβολᾶνε
μὲ φόβου φωνή.

Κι' ὁ Σπῦρος στενάζει,
καὶ πέφτει, σπαράζει,
Τὸ αἷμά του βγαίνει
στὴ γῆ καρφωμένος 'πομένει
τί κρῖμα ! νεκρός ! . . . .

—

Κ' οἱ κλέφταις νικῆσαν
τὴ ράχη κρατῆσαν,
Κ' ἐκεῖ ποῦ γελοῦνε
τὸν ἦχο τουφέκι ἀκοῦνε
σιμά τους βαρύ.

Κ' οἱ κλέφταις τὸν παίρνουν,
στὸ δάσος τὸν φέρνουν,
Τὴ γῆ σχίζουν, σκάφτουν,
κοντὰ στὸν Μιχάλη τὸν θάφτουν
ποῦ μένει βουβός.

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ.

Κεῖνται ἐδῶ βαθειὰ σ' αὐτὸ τὸ μνῆμα
δύο ἀετοί, σὰν τῆς 'Ελευθεριᾶς τὸ κῦμα ! . . .
Π' ὥκλεισον μέσα στὴ θερμὴ καρδιά των
πατρίδ' αἰθέρια, Θεό ! . . . .
Μοσχοβολοῦν αἱ δάφνες τους, τὰ ἴα,
τριγύρω τους, [illegible],
καὶ μὲ τὴν αὔρα σιγανὰ μᾶς ψιθυρίζουν
Τὸ ὄνειρό τους, τὴ χαρά, τοὺς λογισμούς τους
μὲ μία λέξι φλογερή, «Μακεδονία !»

Κι' αὐτὸς τοὺς σκορπίζει
τὰ δόντια του τρίζει,
Καὶ φεύγουν πετᾶνε
οἱ ἄθλιοι κάτω, μακρὰ ροβο-
μὲ φόβου φωνή. [λᾶνε

—

Κ' οἱ κλέφταις νικήσαν
τὴ ράχη κρατῆσαν,
Κ' ἐκεῖ ποῦ γελοῦνε.
τὸν ἦχο τουφέκι ἀκοῦνε
σιμά τους βαρύ.

Κι' ὁ Σπῦρος στενάζει,
καὶ πέφτει, σπαράζει,
Τὸ αἷμά του βγαίνει
στὴ γῆ καρφωμένος 'πομένει
τί κρῖμα! νεκρός! . . . .

—

Κ' οἱ κλέφταις τὸν πέρνουν,
στὸ δάσος τὸν φέρνουν,
Τὴ γῆ σχίζουν, σκάφτουν,
κοντὰ στὸν Μιχάλη τὸν θάφ-
ποῦ μένει βουβός. [τουν

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ.

Κεῖνται ἐδῶ βαθειὰ σ' αὐτὸ τὸ μνῆμα
δύο ἀετοί, σὰν τῆς 'Ελευθεριᾶς τὸ κῦμα! . . .
Π' ὤκλειον μέσα στὴ θερμὴ καρδιά των
πατρίδ' αἰθέρια, Θεό! . . . .
Μοσχοβολοῦν αἱ δάφνες τους, τὰ ἴα,
τριγύρω τους, ἐδῶ ὁποῦ ἀνθίζουν,
καὶ μὲ τὴν αὔρα σιγανὰ μᾶς ψιθυρίζουν
Τὸ ὄνειρό τους, τὴ χαρά, τοὺς λογισμούς τους
μὲ μία λέξι φλογερή, «Μακεδονία!»

106

Καὶ πίσω των φέρνουν
σταῖς σάλλαις ποῦ γέρνουν
Ἀντάρα καὶ λαῦρα,
κ' ἐγείρει μὲ βία ἡ αὔρα
βαρὺ βογγητό!

—

Κ' οἱ κλέφταις ῥιάζουν,
ὁρμοῦνε, σπαράζουν,
Καὶ πίσω των πέρα
καὶ σύγνεφα σέρνουν μ' αἰθέρα
μαζὴ μ' οὐρανό!

—

Κι' ὠχρὸ τὸ φεγγάρι,
δὲν λάμπει μὲ χάρι,
Θαρρεῖς πῶς μαλλώνουν
ἡ γῆ κι' οὐρανὸς καὶ σκοτώνουν
τὰ πλάσι φριχτά!

—

Καὶ σφίγγωνται ὅλοι,
μὲ βία τὸ βόλι
Σὰ σπλάγχνα των ῥίχνουν,
τὰ δόντια των τρίζουνε, δεί-
μὲ λύσσα, γοργά. [χνουν

—

Καὶ ἔξαφνα κάτι
ἀστράφτει κομμάτι
Μαζὴ μ' ἕνα χέρι,
καὶ σπάθα τὸ λὲς τὸ μαχαίρι,
τὴ μάχη, φωτιά.

—

Κι' ὁρμοῦνε μὲ λαῦρα
τὰν κύματα μαῦρα
Γλέφρὸ ποῦ βαστοῦνε,
σαπνὸ ποῦ τὰ ὅπλα σκορποῦνε
τὰν Ἅδου θεριά!

—

Κι' ὁ χάρος π' ἀράζει
τὴ μάζα σπαράζει,
Καὶ λὲς νὰ κοχλάζῃ
Ἡφαίστειο, αἷμα ποῦ βγάζει
γιὰ λάβα θερμή.

—

Βαρεῖα τρικυμία
μὲ λύσσα μὲ βία,
Ποῦ ἔχει φριχτή της
τοῦ ὅπλου τὴ λάμψι' ἀστραπή
ποῦ γεύγει γοργή. [της,

—

Κι' ὁ Σταῦρος ὁρμάει
καὶ σπάθην κρατάει
Σὰν ἄγριο λιοντάρι,
καὶ σφάζει γεμάτος καμάρι
δεκάδας ἐχθρούς.

—

Πλακώνουν κοντά του,
δεξιά του, ζερβά του,
Ἐχθροὶ λυσσασμένοι,
κ' ἰορμᾶνε σ' αὐτὸν φλογισμένοι
μὲ μίσους ἀφρούς!

—

56 107

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ

τοῦ Ἕλληνος Ἐλευθερωτοῦ τῆς Μακεδονίας.

Τῷ ἡδυτάτῳ μοι φίλῳ, ἐξόχῳ, καὶ γενναίῳ νεαρῷ ἀνδρὶ

ΜΙΜΙΚΩι Ζ...

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Ἔχεις Ὄλυμπον τὸν νοῦν σου, καὶ λιοντάρι τὴ καρδιά σου,
ἀστραπαῖς φριχταῖς τὰ χέρια, καὶ λουλούδια τὴ θωριά σου.

Μέσα σ' αὐτῶν τῶν τόπων
τὴ 'ματωμένη γῆ,
Μ' ἀγρήγορο τὸ βῆμα
βαδιζω μὲ ὁρμή.
Καὶ μὲ λαχτάρα κράζω
βαθειὰ ἀπ' τὴ καρδιά,
Χαῖρε Μακεδονία
καὶ χαῖρ' Ἐλευθεριά! . .

—

Ἀδέλφια, δὲν μὲ σκιάζουν
τὰ βόλια τὰ πικρὰ
Ποῦ ῥίχτουν δολοφόνοι
κρυφά, φαρμακερὰ
Γι' αὐτὸ στὴ γῆ σας 'μπαίνω
μὲ πόθο, μὲ καϋμό,
Σὰν τίμιο μνημεῖο
τὴν γλυκοχαιρετῶ! . . .

═

Οἱ Ῥωσσικοὶ οἱ δόλοι
σὰν δίχτυο πλεχτό,
Μοῦ κάνουν μ' ἀηδία
γοργὰ νὰ τὸ σκουντῶ . . .
Καὶ μὲ καϋμὸ τὰ χείλη
τονίζουν 'πτὴ καρδιά,
Αὐτὸ τὸ ᾆσμα μόνο
ὦ! χαῖρε Ἐλευθεριά!

—

Τριγύρω μου κιἂν βλέπω
χωριά, πετρῶν σωρούς,
Καὶ γύρω ἂν ἀκούω
θημάτων τὸς λυγμούς . . .
Δὲν σταματῶ διόλου
τὸ βῆμά μου γοργό,
Γιατὶ στὰ στήθια κλείω
πατρίδα, καὶ Θεό! . . .

═

1.08

Στὸν δρόμο μου κι' ἂν βλέπω
σφαγμένων ὀρφανά,
Ν' ἀνοίγουν δακρυσμένα
τὰ χέρια νηστικά . . .
Τὸ μάτι μου δὲν κλαίει
μὰ ἡ καρδιά [illegible].
Κι' ὀρκίζεται τὸ αἷμα
φονηάδων γιὰ νὰ πιῇ.

—

Ἐμπρὸς καὶ 'σεῖς οἱ ἄλλοι
οἱ τόσοι ἀδελφοί,
'Στὸν ὦμο τὸ τουφέκι
στὸ πλάγι τὸ σπαθί.
Τὸ ὅλον σας, φορτοῦνα,
ἀντάρα, κεραυνός,
Καὶ ἡ θερμὴ φωνή σας
λιοντάρι, καὶ [illegible].

Ἡ σάλπιγξ, ἡ καρδιά σας,
κ' ἡ γῆ σας σαλπιγκτής.
Ἐμπρὸς παιδιά τὸ βῆμα,
'στοὺς κήπους τῆς τιμῆς.
Καὶ δώσατε γιὰ δῶρο
στοὺς βάρβαρα αὐτό.
Στῆθος, μὲ στῆθος ὅμως,
τὸν χάρο, τὸν χαμό !

—

Ὁ ἀγῶνας ἦλθε, φθάνει,
τῶν πάππων μας, φρικτός.
Τὸ σύμπαν τὸν ἀγγέλλει,
τὸν στέλλει ὁ Θεός.
Γι' αὐτό, ἐμπρὸς τὸ βῆμα
στὴ γῆ μας τὰ [illegible].
Καὶ κράξατε μὲ λαύρα,
Ὤ! χαῖρ' Ἐλευθεριά.

Μακεδονία Δεκέμβριος 1904

ΔΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗ
1821 — 1905

Τῷ εἰλικρινεῖ μου φίλῳ καὶ [illegible] ἀνδρί

ΑΘΑΝΑΣΙΩ ΑΝ.

—

Ἀντρειωμένος ἀπετῷ ὁ Ἥρωας 'καὶ πέρα,
ποῦ τώρα κοίτεται βαθειὰ στὴ γῆ καὶ σιγοκλαίει,
Μὲ τὸ σπαθί 'στὸ πλάγι του, τοῦ Μάρτη μιὰ ἡμέρα,
καὶ τὰ φαρμάκια στὰ πόδια του πατῶντας νὰ [illegible] !

'Στὸν δρόμο μου κι᾽ἂν βλέπω
σφαγμένων ὀρφανά,
Ν' ἀνοίγουν δακρυσμένα
τὰ χέρια νηστικά . . .
Τὸ μάτι μου δὲν κλαίει
μὰ ἡ καρδιά πονεῖ,
Κι᾽ὁρκίζεται τὸ αἷμα
φονηάδων γιὰ νὰ πιῇ.

—

'Εμπρὸς καὶ 'σεῖς οἱ ἄλλοι
οἱ τόσοι ἀδελφοί,
'Στὸν ὦμο τὸ τουφέκι
στὸ πλάγι τὸ σπαθί.
Τὸ ὅλον σας, φορτοῦνα,
ἀντάρα, κεραυνός,
Καὶ ἡ θερμὴ ψυχήσας,
λιοντάρι, καὶ ἀνθός.

'Η σάλπιγξ, ἡ καρδιά σας,
κ' ἡ γῆ σας σαλπιγκτής.
'Εμπρὸς παιδιά τὸ βῆμα,
'στοὺς κήπους τῆς τιμῆς.
Καὶ δώσατε γιὰ δῶρο
στὸν βάρβαρο αὐτό,
Στῆθος, μὲ στῆθος ὅμως,
τὸν χάρο, τὸν χαμό!

—

'Ο ἀγῶνας διέτι, φθάνει,
τῶν πάππων μας, φριχτός,
Τὸ σύμπαν τὸν ἀγγέλλει,
τὸν στέλλει ὁ Θεός.
Γι' αὐτό, ἐμπρὸς τὸ βῆμα
στὴ γῆ μεσ' τὴ φωτιά.
Καὶ κράξατε μὲ λαῦρα,
ὦ! χαῖρ' 'Ελευτεριά.

Μακεδονία Δεκμέβριος 1904

ΔΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗ

1821 — 1905

Τῷ εἰλικρινεῖ μοι φίλῳ καὶ ἐμβριθεῖ ἀνδρὶ

ΑΘΑΝΑΣΙΩι ΑΝ. . .

—

'Αντρειωμένος ἀπιστῷ ὁ Ἥρωας 'κεῖ πέρα,
ποῦ τώρα κοίτεται βαθειὰ στὴ γῆ καὶ σιγολιώνει,
Μὲ τὸ σπαθὶ 'στὸ πλάγι του, τοῦ Μάρτη μιὰν ἡμέρα,
καὶ τὰ σκυλιὰ στὰ πόδια του πατῶντάς τα νεκρώνει!

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ

τοῦ Ἕλληνος Ἐλευθερωτοῦ τῆς Μακεδονίας,

Τῷ ἠδυτάτῳ μοι φίλῳ, ἐξόχῳ, καὶ γενναίῳ νεαρῷ ἀνδρὶ

ΜΙΜΙΚΩι Ζ. .

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

Ἔχεις Ὄλυμπον τὸν νοῦν σου, καὶ λιοντάρι τὴ καρδιά σου,
ἀστραπαῖς φρικταῖς τὰ χέρια, καὶ λουλούδια τὴ θωριά σου.

Μέσα σ' αὐτῇ τῶν τόπων
τὴ 'ματωμένη γῆ,
Μ' ἀγρήγορο τὸ βῆμα
βαδίζω μὲ ὁρμή.
Καὶ μὲ λαχτάρα κράζω
βαθειὰ ἀπ' τὴ καρδιά,
Χαῖρε Μακεδονία
καὶ χαῖρ' Ἐλευθεριά! . .

—

Ἀδέλφια, δὲν μὲ σκιάζουν
τὰ βόλια τὰ πικρὰ
Ποῦ ῥίχτουν δολοφόνοι
κρυφά, φαρμακερὰ
Γι' αὐτὸ στὴ γῆ σας 'μπαίνω
μὲ πόθο, μὲ καϋμό,
Σὰν τίμιο μνημεῖο
τὴν γλυκοχαιρετῶ! . . .

═

Οἱ 'Ρωσσικοὶ οἱ δόλοι
σὰν δίχτυα πλεχτά,
Μοῦ κάνουν μ' ἀηδία
γοργὰ νὰ τὰ σκουντῶ . . .
Καὶ μὲ καϋμὸ τὰ χείλη
τονίζουν 'στὴ καρδιά,
Αὐτὸ τὸ ᾆσμα μόνο
ὦ! χαῖρε Ἐλευθεριά!

—

Τριγύρω μου κιὰν βλέπω
χωριά, πατρῶν τάφους,
Καὶ γύρω ἂν ἀκούω
θυμάτων τὸς λυγμούς . . .
Δὲν σταματῶ διόλου
τὸ βῆμά μου γοργό,
Γιατὶ στὰ στήθια κλείω
πατρίδα, καὶ Θεό! . . .

═

Μαύραις τρομάραις τοὺς σκορπᾷ τὸ φλογερὸ τουφέκι,
  ποῦ τοὺς χαρίζει θάνατο τοὺς ἄπιστους, καὶ φρίκη,
Καὶ τὸ σπαθί του, ἀστραπή, φορτοῦν', ἀστροπελέκι,
  λάμια, θηρίο, ὄχεντρα, λιοντάρι, θεία δίκη ! . . .
Πόσαις ἡμέραις γύρω του, σιμά του, πεταχτῆκαν,
  μ' αἷμα βαρὺ πλημμυριστές, μὲ δόξα στολισμέναις
Καὶ μέσ' τὸ νοῦ του φέρανε, βαθειά του ποῦ ταφῆκαν,
  στιγμαῖς γλυκαῖς οὐράνιαις, στιγμαῖς εὐτυχισμέναις !
Βλέπει ἐκεῖ 'Ελεύτερη τὴ δόλια του πατρίδα,
  ὁποῦ δεμένη στέναζε τόσον καιρὸ στὸ μνῆμα,
Βλέπει ξανὰ ὁλόγλυκην αἰθέρια ἀχτίδα,
  νὰ χύνῃ στὴν 'Ελλάδα μας, τῆς χαρμονῆς τὸ χῦμα.
Βλέπει ξανὰ νὰ ἔρχεται ἡ χαραυγὴ στὴ γῆ του,
  καὶ ἡ δροσιὰ ἡ πρωϊνὴ μὲ εὐωδιαῖς νὰ φτάνῃ,
Κ' εἶνε ἡ μόνη του χαρά, κ' ἡ μόνη ἀμοιβή του,
  γιὰ νὰ τηρᾷ τὸ χῶμά του, τόσαις χαραῖς νὰ βάνῃ !
Μὰ ἦλθε μιὰ πικρὴ στιγμή, γεμάτη φαρμακάδα,
  ὅταν σκορπεῦσ' ἀτρόμητα, στοὺς ἄπιστους τὴ φρίκη,
Ποῦ στὰ χορτάρια ἔπεσε, μὲ λαῦρα μὲ πικράδα·
  μὰ τοὺς δικούς του ἄκουγε νὰ ψάλλουνε τὴ νίκη ! . . .
Καὶ ἡ ψυχή του ἀπετᾷ σ' ἄλλους ψυχὴν νὰ δώσῃ,
  τρισδύναμη, ὀρθάνοιχτη, νεκροὺς νὰ ἀντρειώσῃ ! . . .

II

Μέσα σ' ταπόκοσμο ἐκεῖ, στὸν οὐρατὸ βαλμένο,
  ἐκεῖ ποῦ πάντ' ἀνθίζουνε τὰ ἄνθια, τὰ ἀστέρια . . .
Βλέπουνε ὅλες αἱ ψυχαῖς νὰ φτάνῃ βουρκωμένο
  σύγνεφο ἕνα γρήγορο, ἀπὸ τῆς γῆς τὰ μέρια . . . .
Τρέχουνε ὅλες, ἀπετοῦν, σιμά του πῆγαν, φτάνουν,
  καὶ βλέπουν μέσα, φλογερὸ ἀρματωλὸ νὰ στέκει . . .

112

Παραμερίζουν τὰ στοιχειά, τ' ἀστέρια σβύνουν, [illegible]
'μπροστὰ σ' αὐτὸν τὸν Ἥλιο, ποῦ προχωρεῖ [illegible]
Λαίμαργα γέρνουν ὅλες των, καὶ τὸν ρωτοῦν μὲ λαύρα,
ἂν ἡ πατρίδα ἡ γλυκειά, τοῦ σύμπαντος [illegible],
Ἐλύθηκε ἀπ' τὴ σκλαβιά, [illegible]
κι' ἂν βλέπει πάλι τὴ ζωή, μὲ φῶς καὶ μὲ [illegible]
κι' αὐτὸς τοὺς ἀπαντάει :

« Ἀπὸ τὴ μάχη ὁλόθερμος ἐδῶ ἀπάνω φθάνω,
» φτερὰ ὁ χάρος μ' ἔκανε στὰ στήθια μου νὰ βάνω
» Καὶ νὰ ἔρθω σὰν τὸ πουλί, σὲ κόσμο μακρυσμένο
» τῆς νίκης φέρνων τὴ πνοή, καὶ κλῶνο μυρισμένο.
» Παιδιά! — στὴ γῆ τ' ἀδέλφια μας τὰ σίδερα τὰ [illegible].
» καὶ 'πάνω σταῖς δαφνοῦλες μας, δάφναις σωροὺς [illegible]
» Παιδιά! χαρῆτε ψάλλατε, ἡ λευτεριὰ ζυγώνει [illegible]
» καὶ τὰ σκλαβιὰ στὸ μνῆμα της γοργὰ τὴ [illegible],
» ἡ [illegible] βογγᾷ, ψυχομαχάει ! »

ΙΔ'

Βαρειὰ νυχτώνει, καὶ ἡ γῆ στὸ φέρετρό της μπαίνει,
καὶ ἕνα μνῆμ' ὀλόγυρα τὰ παλληκάρια σκάφτουν
Ὁποῦ σὰν στόμα ἄγριο, ὀρθάνοιχτο ἀπομένει
καὶ ἕνα λεοντόκαρδον δακρυλουσμένον [illegible]
Καὶ τὸ τουφέκι, τὸ σπαθί, στὸ πλάι του τὰ [illegible],
καὶ πάλι στὸν ἀγῶνα των [illegible].

—

Καὶ μένει μόνος μέσ' τὴ γῆ ὁποῦ τὸν σαββανώνει,
μὲ σκέπασμα τὸν οὐρανό, ὁποῦ ἀχτίδες στρώνει...
Καὶ μὲ τὰ χρόνια τὰ πικρὰ γιὰ μόνο σύντροφό του,
κοντά του γιὰ τὸ ἄπειρον, καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό του
Ὁποῦ τοῦ κλέφτου τ' ὄνομα κάθε στιγμή, τί κρίμα!
τὴ [illegible] του, τὴ δόξα του, κι' αὐτό του μαζὶ τὸ μνῆμα!!

—

Παραμερίζουν τὰ στοιχειά, τ' ἀστέρια σβύνουν, πένουν,
'μπροστὰ σ' αὐτὸν τὸν Ἥλιο, ποῦ προχωρῷ παρέκει...
Λαίμαργα γέρνουν ὅλες των, καὶ τὸν ρωτοῦν μὲ λαῦρα,
ἂν ἡ πατρίδα ἡ γλυκειά, τοῦ σύμπαντος μητέρα,
'Ελύθηκε ἀπ' τὴ σκλαβιά, 'πτὰ σίδερα τὰ μαῦρα,
κιἄν βλέπει πάλι τὴ ζωή, μὲ φῶς καὶ μὲ ἡμέρα . . .
κι' αὐτὸς ταῖς ἀπαντάει :
« 'Απὸ τὴ μάχι' ὁλόθερμος ἐδῶ ἀπάνω φτάνω,
» φτερὰ ὁ χάρος μ' οὔκανε στὰ στήθια μου νὰ βάνω
» Καὶ νὰ ἐρθῶ σἄν τὸ πουλί, σὲ κόσμο μακρυσμένο.
» τῆς νίκης φέρνων τὴ πνοή, καὶ κλῶνο μυρισμένο.
» Παιδιά!—στὴ γῆ τ' ἀδέλφια μας τὰ σίδερα τὰ σπένουν,
» καὶ 'πάνω σταῖς δαφνοῦλες μας, δάφναις σωροὺς μᾶς βά-
» Παιδιά! χαρῆτε ψάλλατε, ἡ 'λευτεριὰ ζυγώνει [νουν....
» καὶ τὴ σκλαβιὰ στὸ μνῆμα της γοργὰ τὴ παραχώνει,
» ἡ λάμια χάμου σπαρταρᾷ βογγᾷ, ψυχομαχάει ! »

III

Βαρειὰ νυχτώνει, καὶ ἡ γῆ στὸ φέρετρό της 'μπαίνει,
καὶ ἕνα μνῆμ' ὀγρήγορα τὰ παλληκάρια σκάφτουν
'Οποῦ σὰν στόμα ἄγριο, ὀρθάνοιχτο 'πομένει
καὶ ἕνα λεοντόκαρδον δακρυλουσμένον θάφτουν.
Καὶ τὸ τουφέκι, τὸ σπαθί, στὸ πλάϊ του τὰ βάνουν,
καὶ πάλι στὸν ἀγῶνά των, τὸν δοξασμένον πάνουν.

—

Καὶ μένει μόνος μέσ' τὴ γῆ ὁποῦ τὸν σαββανώνει,
μὲ σκέπασμα τὸν οὐρανό, ὁποῦ ἀχτίδες στρώνει. . . .
Καὶ μὲ τὰ χρόνια τὰ πικρὰ γιὰ μόνο σύντροφό του,
κοντά του γιὰ τὸ ἄπειρον, καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό του
'Οποῦ τοῦ κλέφτου τ' ὄνομα κάθε στιγμή, τί κρῖμα !
τὴ στάχτη του, τὴ δόξα του, κι' αὐτό του πειὰ τὸ μνῆμα!!

═

114

Μαύραις τρομάραις τοὺς σκορπᾷ τὸ φλογερὸ τουφέκι,
ποῦ τοὺς χαρίζει θάνατο τοὺς ἀπίστους, καὶ φρίκη,
Καὶ τὸ σπαθί του, ἀστραπή, φορτοῦν', ἀστροπελέκι,
λάμψι, θηρίο, ὄχεντρα, λιοντάρι, θεία δίκη! . . .
Πόσαις ἡμέραις γύρω του, σιμά του, [illegible],
μ' αἷμα βαρὺ πλημμυρισταίς, μὲ δόξα στολισμέναις
Καὶ μέσ' τὸ νοῦ του φέρνει, βαθειά του ποῦ ταφῆκαν,
στιγμαὶς γλυκαὶς οὐράνιαις, στιγμαῖς εὐτυχισμέναις!
Βλέπει ἐκεῖ 'Ελεύτερη τὴ δόλια του πατρίδα,
ἐποῦ δεμένη στέναζε τόσον καιρὸ στὸ μνῆμα,
Βλέπει ξανὰ ὁλόγλυκην αἰθέρια ἀχτίδα,
νὰ χύνῃ στὴν 'Ελλάδα μας, τῆς χαρμονῆς τὸ χῦμα.
Βλέπει ξανὰ νὰ ἔρχεται ἡ χαραυγὴ στὴ γῆ του,
καὶ ἡ δροσιὰ ἡ πρωϊνὴ μὲ εὐωδιαὶς νὰ φτάνῃ,
Κ' εἶνε ἡ μόνη του χαρά, κ' ἡ μόνη ἀμοιβή του,
γιὰ νὰ [illegible] τὰ χῶμά του, τόσαις χαραὶς νὰ βάνῃ!
Μὰ ἐκεῖ μιὰ [illegible], γεμάτη φαρμακίδα,
ὅταν σκορπούσ' ἀτρόμητα, στοὺς ἀπίστους τὴ φρίκη,
Ποῦ στὰ χορτάρια ἔπεσε, μὲ λαῦρα μὲ πικράδα·
μὰ τοὺς δικούς του ἄκουγε νὰ ψάλλουνε τὴ νίκη! . . .
Καὶ ἡ ψυχή του [illegible] σ' ἄλλαις ψυχαὶς νὰ [illegible],
[illegible] νὰ [illegible]! . . .

II

Μέσ' σ' ταπέσσωμα ἐκεῖ, στὸν οὐρανὸ βαμμένα,
ἐκεῖ ποῦ πάντ' ἀνθίζουνε τὰ ἄνθια, τὰ ἀστέρια . . .
Βλέπουνε ὅλες αἱ ψυχαὶς νὰ φτάνῃ βουρκωμένο
σύγνεφο ἕνα γρήγορο, ἀπὸ τῆς γῆς τὰ μέρια . . .
Τρέχουνε ὅλες, ἀπετοῦν, σιμά του πῆγαν, φτάνουν,
καὶ βλέπουν μέσα, φλογερὸ ἀρματωλὸ νὰ στέκει . . .

2

Καὶ μία δάφνη, μιὰ ἐληά, στὸν τάφο τὸ δικό του,
  ἐφύτρωσαν τρισμέγισταις γιὰ φουντωτὸ σταυρό του . . .
Καὶ τὸν σκεπάζουν ἄφθονα, μ' ἀμάραντο κλωνάρι
  γεμάτο πόθο καὶ ζωή, καὶ μ' οὐρανοῦ τὴ χάρι . . .
Καθένας σὰν κ' ἐκείνονε θὰ θέλει νὰ πεθαίνει,
  ἄμα ἡ Δάφνη κ' ἡ ἐληὰ γιὰ πάντα θὰ τοῦ μένει !

V

Χρόνια 'πὸ τότε φύγανε, περάσαν σὰν μιὰ 'μέρα,
  περάσαν σὰν τὸ σύγνεφο ἐπάνω στὸν αἰθέρα,
Σὰν τὸ πουλὶ ποῦ ἔρχεται, καὶ πίσω ποῦ γυρνάει,
  σὰν τὸν ἀνθὸ τῆς ἄνοιξης ποῦ σβύνει, ποῦ πετάει.
Κ' ἤλθανε ἄλλα μὲ καϋμό, στὸν κόσμο φτερωμένα,
  ὁποῦ θαρρεῖς πῶς εἶν' αὐτά, ξανὰ τοῦ 'κοσιένα.

—

Ἤλθανε ἄλλαι ἐποχαὶ μ' ἐνδυμασία μία,
  ἐκεῖναι μὲ ἡρωϊσμό, καὶ τοῦται μὲ ἀνδρεία,
Ἐκεῖναι σπάνουν σίδερα, μὲ λαῦρα φτερωμένα,
  κ' αὐταί, κρικέλλαις λαίμαργα, 'πὸ χέρια 'ματωμένα.
Ἐκεῖναι διαμαντόπετρα, κι αὐταὶ μαργαριτάρι,
  ἡ μία ἄνθος μ' εὐωδιά, κ' ἡ ἄλλη μὲ τὴ χάρι !

—

Κι ἀρχίνησεν ἡ κλεφτουριὰ ξανὰ νὰ ζωντανεύει,
  κι ὅπου ἀκούει τύρρανο, τρέχει, ὁρμᾷ, γυρεύει . . .
Κι ἀρχίνησαν τὰ κλέφτικα λημέρια ν' ἀντηχοῦνε
  ἀπὸ τραγούδια 'λευτεριᾶς, ποῦ ἀπὸ τότε ζοῦνε.
Καὶ σὰν νὰ ἔννοιωσε κ' ἡ γῆ, αὐτή μας, ἡ δεμένη,
  στὰ πάτημά των σπαρταρᾷ — ξυπνᾷ ἀντρειωμένη !

—

Θωρεῖ μαζὶ βλέπει φλογερὸ Βλαχάβα, καὶ Τζαβέλλα,
Κατσαντωναίους ζηλευτοὺς μὲ ἄσπρη φουστανέλλα,
Κολοκοτρώνην φοβερόν, καὶ τόσα παλληκάρια
ποῦ στήσανε τὴ μάνα μας, τ' ἀτρόμητα λιοντάρια.
Κι ἀναστριγιάζει, σπαρταρᾶ ποῦ βλέπει τὰ παιδιά της,
καὶ τὰ γνωρίζει δύναμι, τὸ νοῦ καὶ τὴ καρδιά της!

—

Κι' ἀνοίγει τὰ μνημούρια της σὰν κούνιαις ποῦ 'μοιάζουν,
βαθειὰ στὰ μαῦρα σπλάγχνα της, ὁ ποῦ γλυκὰ φυλαγά-
Καὶ βγάζει ἄλλα τέκνα της, ὁ ποῦ κοιμοῦνται [illegible] ζῶν,
ἀπ' τοὺς καιροὺς ποῦ φύγανε, τοῦ Θείου μας ἀγῶνα . . .
Καὶ ἀδελφώνει γκαρδιακά, παιδιὰ τρισζηλεμμένα
τῆς σήμερον γλυκύτατα, καὶ τοῦ εἰκοσιένα! . . .

—

Παίρνει τὰ ὅπλα καὶ τῶν δυό, τἀστραφτερὰ μαχαίρια,
κι' ἀνάφτει μὲ δαφνόκλαδα, μὲ λαίμαργα τὰ χέρια.
Τὸ καρυοφύλλι τ' ἀκουμπᾶ στὸ φλογερὸ τουφέκι,
καὶ τοὺς τηρᾷ ὅλους μαζὶ στὸ μέσον των ποῦ στέκει
Σὰν νὰ τοὺς λέγει μὲ καϋμό: παιδιά μου διαλεγμένα
στὸ 'κοσιένα ἔρταστε, νἆσθε εὐλογημένα».

—

« Κλέφτες ποῦ ἐκοίτεσθε νεκροὶ τόσον καιρὸ βαθειά μου
» πάρετε τώρα τὴ ζωὴ ἀπὸ τὴ θερμὴ καρδιά μου
» Καὶ ζώσατε γιὰ πάντοτε στὰ στήθια τ' ἀντρειωμένα
» τοῦ κλέφτου μας τῆς σήμερον, παιδιὰ τοῦ 'κοσιένα —
» Διπλῆν ποῦ θἄχῃ τὴ καρδιά, τὸ θάρρος τὴν ἀνδρεία,
» διπλῆν τῆς μάνας του εὐχήν, τοῦ γένους του, 'Αγίαν! ..

Μακεδονία Ἑσπέρα 14 Μαΐου 1905.

61. 117

Θαρρεῖ πῶς βλέπει φλογερὸ Βλαχάβα, καὶ Τζαβέλλα,
  Κατσαντωναίους ζηλευτοὺς μὲ ἄσπρη φουστανέλλα,
Κωλοκοτρώνην φοβερον, καὶ τόσα παλληκάρια
  ποῦ στήσανε τὴ μάνα μας, τ' ἀτρόμητα λιοντάρια.
Κι ἀνατριχιάζει, σπαρταρᾶ ποῦ βλέπει τὰ παιδιά της,
  καὶ τὰ χαρίζει δύναμι, τό νοῦ καὶ τὴ καρδιά της !

—

Κι' ἀνοίγει τὰ μνημούρια της σἂν κούνιαις ποῦ 'μοιάζουν,
  βαθειὰ στὰ μαῦρα σπλάγχνα της, ὁ ποῦ γλυκὰ φωλειά-
Καὶ βγάζει ἄλλα τέκνα της, ὁ ποῦ κοιμοῦντ' ἀκόμα [ζουν,
  ἀπ' τοὺς καιροὺς ποῦ φύγανε, τοῦ Θείου μας ἀγῶνα . . .
Καὶ ἀδελφώνει γκαρδιακά, παιδιὰ τρισζηλεμμένα
  τῆς σήμερον γλυκύτατα, καὶ τοῦ εἰκοσιένα ! . . .

—

Πέρνει τὰ ὅπλα καὶ τῶν διό, τἀστραφτερὰ μαχαίρια,
  κι' ἑνώνει μὲ δαφνόκλαρα, μὲ λαίμαργα τὰ χέρια.
Τὸ καρυοφύλλι τ' ἀκουμβᾶ στὸ φλογερὸ τουφέκι,
  καὶ τοὺς τηρᾷ ὅλους μαζὴ στὸ μέσον των ποῦ στέκει
Σἂν νὰ τοὺς λέγει μὲ καϋμό : παιδιά μου διαλεγμένα
  «τὸ 'κοσιένα ἔφτασε, νᾆσθε εὐλογημένα».

—

« Κιέσεῖς ποῦ ἐκοίτεσθε νεκρὰ τόσον καιρὸ βαθειά μου,
» πάρετε τώρα τὴ ζωὴ ἀπ' τὴ θερμὴ καρδιά μου
» Καὶ ζήσατε γιὰ πόντοτε στὰ στήθια τ' ἀντρειωμένα
» τοῦ κλέφτου μας τῆς σήμερον, παιδιὰ τοῦ 'κοσιένα—
» Διπλῆν ποῦ θἄχη τὴ καρδιά, τὸ θάρρος τὴν ἀνδρείαν,
» διπλῆν τῆς μάνας του εὐχήν, τοῦ γένους του, Ἁγίαν ! ..

Μακεδονία Ἑσπέρα 14 Μαΐου 1905.

Καὶ μιὰ δάφνη, μιὰ ἐλῃά, στὸν τάφο τὸ δικό του,
  φύτρωσαν τρισμέγισταις γιὰ φουντωτὸ σταυρό του . . .
Καὶ τὸν σκεπάζουν ἄφθονα, μ' ἀμάραντο κλωνάρι
  γεμάτο πόθο καὶ ζωή, καὶ μ' οὐρανοῦ τὴ χάρι . . .
Καθένας σὰν κ' ἐκεῖνονε θὰ θέλει νὰ πεθαίνει,
  ἅμα ἡ Δάφνη κ' ἡ ἐλῃὰ γιὰ πάντα θὰ τοῦ μένει!

V

Χρόνια 'πὸ τότε φύγανε, περάσαν σὰν μιὰ 'μέρα,
  περάσαν σὰν τὸ σύγνεφο ἐπάνω στὸν αἰθέρα,
Σὰν τὸ πουλὶ ποῦ ἔρχεται, καὶ πίσω ποῦ γυρνάει,
  σὰν τὸν ἀνθὸ τῆς ἄνοιξης ποῦ σβύνει, ποῦ πετάει.
Κ' ἤλθανε ἄλλα μὲ καϋμό, στὸν κόσμο φτερωμένα,
  ὁποῦ θαρρεῖς πῶς εἶν' αὐτά, ξανὰ τοῦ 'κοσμένα.

—

Ἤλθανε ἄλλαι [illegible],
  ἐκεῖναι μὲ ἠρωισμό, καὶ τοῦταις μὲ ἀνδρεία,
Ἐκεῖναι σπάνουν σίδερα, μὲ λαῦρα φτερωμένα,
  κ' αὐταί, κρικέλλαις λαίμαργα, 'πὸ χέρια 'κατωμένα.
Ἐκεῖναι διαμαντόπετρα, κι αὐταὶ μαργαριτάρι,
  ἡ μία ἄνθος μ' εὐωδιά, κ' ἡ ἄλλη μὲ τὴ χάρι!

—

Κι ἀρχίνησεν ἡ κλεφτουριὰ ξανὰ νὰ ζωντανεύει,
  κι ὅπου ἀκούει τύραννο, τρέχει, ὁρμᾷ, γυρεύει . . .
Κι ἀρχίνησαν τὰ κλέφτικα λημέρια ν' ἀντηχοῦνε
  ἀπὸ τραγούδια 'λευτεριᾶς, ποῦ ἀπὸ τότε ζοῦνε.
Καὶ σὰν νὰ ἔννοιωσε κ' ἡ γῆ, αὐτὴ μας, ἡ δεμένη,
  στὸ πάτημά των σπαρταρᾷ — ξυπνᾷ ἀντρειωμένη!

—

62 119

ΤΟ ΠΑΛΑΙΜΑ!

Τῷ καλῷ μοι φίλῳ καὶ θαυμασίῳ νεαρῷ ἀνδρὶ

Κῳ ΙΩΑΝΝΗι ΑΜ. . .

Σιγά, σιγά, τρεμάμενα τ' ἀστέρι' ἀχνίζουν, σβύνουν,
 καὶ ἡ νυχτιὰ ψυχομαχᾷ· τὴν θάφτει ἡ αὐγοῦλα
Μέσα 'στὰ τόσα κάλλη της, ποῦ φῶτα γύρω χύνουν, . . .
 τὸν θάνατο πνίγ' ἡ ζωὴ βαθειὰ μέσ' τὴ δροσοῦλα
Τὴν πρωϊνὴ τοῦ οὐρανοῦ· — μὰ στὴ χαρὰ τὴ τόση !
 καὶ μέσ' τὴ τόση ἐμμορφιά, ἡ 'μέρα φανερώνει
Θεριὸ πικρό, τὴ μάνα μας π' ὁρμᾷ νὰ θανατώσῃ
 καὶ τρέχι' ἀπάνω της φριχτό, καὶ γύρω φαρμακώνει !
Κι' αὐτή, δεμένη σπαρταρᾷ· — στὸ πλάγι της τῆς μένουν
 δυὸ τρία τέκνα της σιμά· μ' ἀνήσυχο τὸ μάτι
Τὴ μαύρη λάμνια τὴ πικρὴ γερὰ τὴ περιμένουν,
 ποῦ χύνεται ἀπάνω τους σὰν μανιασμένο ἄτι.
Τρίζουν, βογγοῦν τὰ ὅπλα των· τ' ἀστραφτερὰ μαχαίρια
 μπαίνουν βαθειὰ στὰ στήθια της, κ' αἱματωμένα βγαίνουν,
'Ορμοῦνε, σφίγγουνται, πετοῦν, ἀχνίζουνε τὰ χέρια,
 καὶ αἱ πληγαίς των ἄγρια σὰν στόμα Ἅδου χαίνουν !
Φωτιὰ τὰ μάτι' ἀνάβουνε· τὸ στόμα των ἀφρίζει,
 καὶ ἡ παλάμη κλείεται ποῦ μέσα της βαστάει
Ὅλο τὸ ἄχτι τῆς καρδιᾶς, τὸ ὅπλο ποῦ γυαλίζει
 ὁποῦ λυγάει σὰν ὀχιά, καὶ θάνατο σκορπάει . . . . .
Φυσομανάει τὸ θεριό· χολὴ καὶ αἷμα χύνει,
 καὶ ῥοβολῶντας, βογγητὰ σὰν ταῖς βρονταῖς ἀφίνει,
Μὰ ξαναπέφτ' ἀπάνω των· τὸ χῶμα ῥίχνει, σκάφτει,
 καὶ τρέμουν κάμποι καὶ βουνά, κ' ἡ γῆ σπαράζ' ἀνάφτει!

Μὲ λύσσα σφίγγουνται φριχτά, δαγκάνουνται, ζητοῦνε
θανατερὴ λαβωματιὰ στὰ στήθια των νὰ δώσουν,
Τὰ τέκνα ἀντραμιώνονται, ἀφρίζουνε, ζεκοῦνε,.. [illegible]
τὴ μάνα λὲς νὰ σώσουν; . . . .

Ἀπρίλιος 1903.

ΑΣΜΑ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ

Ὁ Μάρτης καὶ τὸ χελιδόνι.

Τῷ λαμπρῷ πατριώτῃ καὶ ἀγαπητῷ μοι Μακεδόνι φίλῳ

ΑΘΓ. . . ΖΑ. .

Καλῶς μᾶς ἦλθες ἔμμορφο, γλυκό μου χελιδόνι,
τώρα ποῦ [illegible] ὁ πάγος, καὶ τὸ χιόνι
Καὶ φτάνει ἡ καλοκαιριά [illegible]
τὰ ζεστά [illegible] χώρα σου, τὴ ζεστή πατρίδα,
καὶ τρέχουσι μὲ ἄνοιξης παντοτεινὴ ἐλπίδα.
Καλῶς μᾶς ἦλθες! κάθισε καὶ ψάλλε τὸ γλυκό σου
στὴ γῆ μας, ἐρχομό σου.

Μικρὸ παιδὶ σὰν ἤμουνα, τόσες φορὲς μαζί σου
ἐρρέμβαζα [illegible] καὶ ἡ μικρή φωνή σου,
Κάτι μοῦ ἔλεγε βαθειὰ ν' ἀκούω στὴ καρδιά μου,
κάτι ποῦ [illegible] . . . σὰν μιὰ ἠχὼ πνιγμένη
ἀπὸ ἀντάρα καὶ βοή, στὸ χῶμα σου βγαλμένη . . .
Μὰ [illegible] τώρα τὴ βλέπω πάλι
[illegible] μας τὴν ἀγκάλη.

3

4 Ἐπιτύμβιον εἰς [illegible] Μηχανὴ

5 Ἀνεφοδιχίς Π. Μηχ[illegible].

6 Ἐκ τῶν Ἀσμάτων τοῦ Ἀνηλιαγοῦ, Ἆσμα VV

7 Ἡ Προσευχὴ τοῦ Μαραθωνίου

8 Ἐκ τῶν Ἀσμάτων τοῦ Ἀνηλιαγοῦ, Ἆσμα VI

9 Ἐκ τῶν Ἀσμάτων τοῦ Ἀνηλιαγοῦ Ἆσμα XX

10 Ἀγάπη

11 Ἐγκώμιον εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κ. Παπαδιαμάντη [illegible]

12 Ῥωμηὸς [illegible]

13 Ἀνάστημα [illegible] Μακεδονίας

14 Ἀσματοποιΐα

15 Κριτικὴ Μελέτη "Πύρρου" περὶ τοῦ "Πατριωτικοῦ" τοῦ [illegible]

16 Ὁ Ἀπλάρης

17 Σκιαὶ καὶ ὄνειρα, [illegible]

18 Φθινόπωρον

19 Ἀσμάτιον

20 Εἰς Παρθένον

21

22 Αἰμ. Στεφανίδης (προσωπογραφία)

23 Νεκρικὴ ᾠδή - Τῷ Αθ. Σάκκα.

24 "Συλλογὴ Πατριωτικῶν ποιημάτων" Αἰμ. Στεφανίδη

[illegible]